

MAKROGAZDASÁGI, ÁLLAMHÁZTARTÁSI HELYZETKÉP 2024-RŐL

2025. április 15.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Vezetői összefoglaló	2
2. Elemzés az aktuális gazdasági folyamatokról (2024. év)	7
2.1. A külső piaci környezet elemzése	7
2.1.1. A globális konjunktúra alakulása	7
2.1.2. Munkaerőpiac	8
2.1.3. A monetáris kondíciók alakulása	10
2.1.4. Pénzügyi piaci folyamatok	15
2.1.5. Inflációs környezet	19
2.2. A magyar gazdaság jelenlegi helyzete	20
2.2.1. A gazdasági teljesítmény alakulása	20
2.2.2. Munkaerőpiaci folyamatok	28
2.2.3. Infláció és monetáris kondíciók	31
2.2.4. Pénzügyi piacok.....	34
2.2.5. Adósságfinanszírozás.....	35
2.3. Az államháztartás helyzetének értékelése	35
2.3.1. 2024. évi költségvetési törvény és a hiánycél módosításainak áttekintése	35
2.3.2. A 2024. évi fő költségvetési hiányadatok	36
2.3.3. A központi költségvetés bevételei	37
2.3.4. A központi költségvetés kiadásai.....	39
2.3.5. Társadalombiztosítási alapok	42
2.3.6. Elkülönített állami pénzalapok	42
2.3.7. Kamategyenleg	43
2.3.8. A 2024. évi hiányt alakító legfontosabb költségvetési tételek	44
2.3.9. Államadósság	45

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

2024-ben az Európai Unió GDP-je 1,0 százalékkal nőtt az előző évhez képest, amely a 2023-as 0,4 százalékos bővüléshez képest gyorsulást jelentett. Hasonló trend jellemezte a mutató alakulását az eurózóna tagországai között: a 2023-as 0,4 százalékos növekedést 2024-ben 0,9 százalékos bővülés követte. A német gazdaság 2024-ben 0,2 százalékos GDP csökkenést ért el, ami minimális javulás az egy évvel korábbi 0,3 százalékos csökkenéshez képest. Franciaországban a 2023-as 0,9 százalékos éves emelkedést 2024-ben 1,2 százalékos bővülés követte.

A visegrádi országok növekedése pozitív volt 2024-ben. Lengyelország érte el a legnagyobb bővülést 2,9 százalékkal, utána Szlovákia következett 2,0 százalékkal, majd Csehország 1,1 százalékkal, végül Magyarország 0,5 százalékos növekedéssel.

Az európai folyamatokhoz képest az Egyesült Államok gazdasága gyorsabban nőtt 2024-ben, ugyanakkor minimális lassulást láthattunk 2023-hoz képest, ugyanis a 2024-es növekedés 2,8 százalékos volt, míg a 2023-as 2,9 százalék. A nem mezőgazdasági foglalkoztatottak száma 2024-ben 1,996 millió fővel emelkedett az USA-ban, amely 166 ezer fős havi bővülést jelent. A foglalkoztatottak száma a 2024-as év végére már jelentősen – 6,6 millió fővel, azaz 4,4 százalékkal – meghaladta a válság előtti, 2020. februári, legmagasabb szintet. Emelkedett az aktivitási ráta is a 16 éven felüli korosztályban 2024 végére, 0,2 százalékponttal, 62,5 százalékra, amely viszont 0,8 százalékponttal elmarad a koronavírus megjelenését megelőző – 2020 első két hónapjában mért – 63,3 százalékos szinttől.

Az USA-ban a munkanélküliek száma 2023 és 2024 között mintegy 571 ezer fővel nőtt, azaz 9 százalékkal emelkedett. Így a munkanélküliségi ráta a 2023-as záró – 3,8 százalékos – szintről 2024 végére 4,1 százalékra ment fel. Ez 0,6 százalékponttal haladja meg a válság előtti, 2020 februári szintet.

A foglalkoztatottak száma az Európai Unió 27 tagországában a 2023 végi 218,4 millió főről, 2024 végére 1,225 ezer fővel, 0,6 százalékkal, megemelkedve 219,7 millió főre nőtt.

Az EKB 2024 januári, márciusi és áprilisi ülésein változatlanul hagyta három irányadó kamatlábát, így a refinanszírozási műveletek kamatlába, valamint az aktív oldali rendelkezésre állás és a betéti rendelkezésre állás kamatlába változatlanul 4,50 százalék, 4,75 százalék, illetve 4,00 százalék maradt. A júniusi ülésén az EKB úgy határozott, hogy három irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkenti. A 2024. júliusi ülésén az EKB úgy határozott, hogy mindhárom irányadó kamatlábát változatlanul hagyja. A szeptemberi ülésén az EKB újabb kamatcsökkentési ciklust kezdett. Úgy határozott, hogy a betéti rendelkezésre állás kamatlábát – amin keresztül a monetáris politika alapállását irányítja – 25 bázisponttal csökkenti. Az októberi ülésén az EKB folytatta a kamatcsökkentési ciklusát és mindhárom irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkentette. Ennek megfelelően a betéti rendelkezésre állás, az irányadó refinanszírozási műveletek és az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlábai 2024. október 23-i hatállyal 3,25 százalékra, 3,40 százalékra, illetve 3,65 százalékra csökkentek. A decemberi ülésén az EKB újra mindhárom irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkentette. Ennek megfelelően a betéti rendelkezésre állás konstrukciójának, az irányadó refinanszírozási műveleteknek és az aktív oldali rendelkezésre állásnak a kamatlábait – 2024. december 18-i hatállyal – 3,00 százalékra, 3,15 százalékra, illetve 3,40 százalékra csökkentette.

A FED 2024. januári kamatdöntő ülésén úgy döntött, hogy a szövetségi alapkamatlábát 5-1/4-5-1/2 százalék között tartja. A FED 2024 márciusi, április végi – május eleji, júniusi, júliusi

ülésein, hasonlóan az előzőhöz, nem változtatott az irányadó kamatlábakon. A szeptemberi ülésén Fed úgy döntött, hogy a szövetségi alapkamat célsávját 1/2 százalékponttal 4 3/4–5 százalékra mérsékelte. Az októberi és decemberi ülésén is folytatta a kamatcsökkentést, rendre 0,25 – 0,25 bázisponttal, így decembertől a szövetségi alapkamat célsávja 4,25 – 4,50 százalék közötti lett.

2024-ben a 10 éves állampapírok hozama az USA, az Egyesült Királyság, Japán Franciaország és Németország esetében is emelkedő trendet produkált. Így a záró érték 2024-ben az USA esetében 4,5 százalékot, az Egyesült Királyság esetében 4,6 százalékot, Japán esetében 1,1 százalékot, Franciaországnál 3,2 százalékot, Németországnál pedig 2,4 százalékot tett ki.

A múlt év során a főbb lebegő árfolyamrendszerű devizák árfolyamának alakulása a dollárhoz képest gyengülést mutatott: a jüan 2,8 százalékkal, a svájci frank 7,8 százalékkal, a jen 11,6 százalékkal, az euró 6,3 százalékkal a font pedig 1,7 százalékkal gyengült a vizsgált időhorizonton.

A világ vizsgált, vezető tőzsdéinek árfolyamai 2024-ben alapvetően emelkedő trendet mutattak. A DAX 20 százalékos, a Nikkei 20 százalékos, a DJI 14 százalékos, az FTSE 100 6 százalékos, a STOXX pedig 6 százalékos emelkedést realizált a múlt év eleje és vége között. A Shanghai Composite esetében ugyanez 15 százalékos volt.

Az Egyesült Államokban 2023-ban az árak 3,4 százalékkal emelkedtek, ehhez képest 2024-re az infláció 2,9 százalék volt éves alapon.

Az Európai Unió országai esetében az infláció a 2023-as évi 6,4 százalékról 2024-re 2,6 százalékra csökkent, tehát több mint a felére. Az eurózóna esetében a 2023-as 5,4 százalékos áremelkedést a múlt évben 2,4 százalékos követte.

A magyar gazdaság teljesítménye 2024-ben éves szinten a nyers adatok szerint 0,5 százalékkal, a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján 0,6 százalékkal bővült. A 2024. évi GDP értéke 81 514 milliárd Ft volt folyóáron¹.

2024-ben a nemzetközi folyamatok erősen befolyásolták a magyar gazdaság növekedését, illetve növekedési kilátásait. Ezek közé a hatások közé tartozik a dezinflációs folyamat lassulása, a geopolitikai konfliktusok fennállása, illetve a német gazdaság lassulása.

Termelési oldalról a GDP-növekedését a szolgáltatószektor bővülése támogatta, míg a mezőgazdaság, az ipar és az építőipar csökkenő teljesítménye negatívan hatott rá. A 2024-es évet tekintve a mezőgazdaság teljesítménye 10,4 százalékkal, az iparé 3,0 és az építőiparé 0,6 százalékkal esett vissza, míg a szolgáltatások hozzáadott értéke 2,1 százalékkal növekedett. A hozzájárulásokat tekintve a mezőgazdaság -0,3, az ipar -0,6, az építőipar 0,0, a szolgáltatások 1,1 százalékponttal, a termékadók- és támogatások egyenlege 0,2 százalékponttal járult hozzá a 2024-es GDP növekedéshez. A mezőgazdaság esetében a nyár végi aszály és a kalászos termőföldek csökkenése magyarázza a visszaesést. Az ipar teljesítménye a német felvevőpiaci kapacitások csökkenésére vezethető vissza. A szolgáltatások fellendülése mögött a fogyasztási hajlandóság növekedése állt.

Felhasználási oldalról a GDP-növekedést támogatta a háztartások fogyasztásának növekedése és a pozitív nettó export, azonban a közösségi fogyasztás és a bruttó felhalmozás csökkenése ellentétesen hatott. Az egyes tételeket tekintve éves szinten a háztartások tényleges fogyasztása a 2,0, a közösségi fogyasztás -0,4, a bruttó felhalmozás -1,7, a nettó

¹ KSH 2025.04.10-i frissített adatai alapján.

export 0,6 százalékponttal járult hozzá a magyar gazdaság növekedéséhez. A háztartások tényleges fogyasztása 5,0 százalékkal növekedett, ami a lakossági óvatossági motívum oldódására és a fogyasztói bizalom erősödésére vezethető vissza. Az államháztartás által finanszírozott közösségi fogyasztás éves szinten 5,8 százalékkal esett vissza, így gyakorolva negatív hatást a GDP-bővülésre. A bruttó felhalmozás – előző évi csökkenés után – 2024-ben tovább csökkent, éves szinten 6,1 százalékkal esett vissza. Ezen belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás 11,3 százalékkal csökkent. A felhalmozás csökkenésének hátterében elsősorban a vállalati beruházások elmaradása, illetve az állami beruházások átütemezése állt. Az export 2,8 százalékkal, az import 3,3 százalékkal csökkent az előző évhez képest. Az export esetében a visszaeső külső kereslet a csökkenés oka, míg az import esetében az export visszaesése magyarázhatja a csökkenést, azonban ellentétes, importnövelő hatással jár a háztartási fogyasztás emelkedése. Vélhetően ez a két ellentétes hatás vezetett odáig, hogy a nettó export alig tudott hozzájárulni a tavalyi GDP növekedéséhez. A külkereskedelmi egyenleg 2024-ben folyó áron 4 524 milliárd forintos többletet mutatott, melynek nagyobbik része – az előbb bemutatott export és import dinamikákkal összhangban – az év első felében keletkezett.

2024-ben tovább bővült a hazai munkaerőpiac, a gazdaságilag aktívak száma soha nem látott magasságot ért el. A foglalkoztatás növekedése mellett a munkanélküliség is nőtt, ami főleg a megelőző évben megkezdődő trendek áthúzódó hatásával magyarázható. 2023-ban a magas infláció a megelőzési költségek emelkedését hozta magával, emiatt a gazdasági aktivitás kiugróan megnőtt. 2024-ben az alacsonyabb szinten stabilizálódó kamatkörnyezet és az árszintemelkedés normalizálódása lehetőséget teremtett arra, hogy a háztartások újratervezhessék bevételeiket és kiadásait is. A korábbi évben újonnan belépők egy része így fokozatosan csökkenteni kezdte munkaerőpiaci aktivitását. Másik fontos szempont, hogy több makrogazdasági folyamat – a globálisan jelentkező autóipari nehézségek, az építőipar lassulása – egyszerre sújtja a munkaerőpiacot, ami a munkáltatókat kivárássra sarkallja. A gazdasági kilátások javulásával a munkanélküliek száma is visszatér majd a korábbi pályájára.

A teljes nemzetgazdaságban a bruttó átlagkereset 2024-ben 13,2 százalékkal 646 800 forintra ezer forintra emelkedett, amelyen belül a közszférában regisztráltak gyorsabb béremelkedést, ami főként a kormányzati béremeléseknek volt köszönhető.

2024-ben az infláció átlagosan 3,7 százalék volt Magyarországon az előző évi 17,6 százalék után. Eközben a szezonálisan kiigazított maginfláció 18,2 százalékról 4,6 százalékra csökkent. Éves átlagban mind a headline infláció, mind a maginfláció számottevően csökkent, így az egyik mutató esetében már sikerült elérni a Magyar Nemzeti Bank 2 és 4 százalék közötti inflációs célsávját. Az egyes termékcsoportok közül a legnagyobb áremelkedést, átlagosan 8,9 százalékot, a szolgáltatások esetében mértek, amit a szeszes italok, dohányárak árának 4,5 százalékos növekedése követett. Az élelmiszerek esetében átlagosan 2,8 százalékos infláció volt megfigyelhető az év folyamán. Az egyéb cikkek, üzemanyagok ára 1,7 százalékkal, a ruházatkodási cikkeké pedig 4,2 százalékkal nőtt. A háztartási energia és a tartós fogyasztási cikkek esetében már defláció volt megfigyelhető 2024-ben: a háztartási energia ára 4,6 százalékkal, a tartós fogyasztási cikkeké pedig 0,9 százalékkal csökkent az év folyamán. Összességében elmondható, hogy a 2024. évi átlagos infláció 13,9 százalékponttal volt alacsonyabb a 2023-as értéknél. Az inflációs folyamatok az év eleji várakozásokhoz képest is kedvezőbben alakultak, amiben a világpiaci nyersanyag és alapanyagárak alakulása mellett a forintárfolyam stabilitása is szerepet játszott.

A Magyar Nemzeti Bank inflációs alapmutatói közül az indirekt adóktól szűrt maginfláció 4,6 százalékot, a feldolgozott élelmiszerek nélkül számított maginfláció 5,9 százalékot, míg a ritkán változó árú termékek inflációja 5,8 százalékot tett ki.

A Magyar Nemzeti Bank 2024 folyamán több lépésben 425 bázisponttal csökkentette alapkamatát az év eleji 10,75 százalékos mértékűről év végére 6,5 százalékosra. A jegybanki alapkamatcsökkentés indoka legfőképpen a mindinkább kedvezőbbé váló és alacsonyabb hazai inflációs környezet volt.

A lakossági és a vállalati hitelezésnél is egy egyértelmű hitelállománynövekedés figyelhető meg 2024-ben. A háztartásoknak nyújtott hitelek állománya ugyanis 9,4 százalékkal 950 milliárd forinttal 11102 milliárd forintra emelkedett. Míg a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállomány 585,6 milliárd forinttal nőtt az egy évvel ezelőttihez képest és 13132,6 forinton zárt. Az emelkedés dinamikája ugyanakkor a háztartásoknál mértnél jóval alacsonyabb 4,7 százalékos volt.

Az MNB előzetes adatai szerint 2024-ban 2007 milliárd forint adózás utáni nyereséget jelentett a bankszektor. Ehhez képest egy évvel korábban a bankszektor az auditált adatok alapján 1869 milliárd forintos adózás utáni nyereséget ért el. A kamateredmény a 2023. évi 32,2 százalékos növekménnyel szemben 2024-ben 5,5 százalékkal nőtt. A díj- és jutalékeredmény 20,1 százalékkal volt nagyobb az előző év eredményénél. A működési költségek pedig 9,5 százalékkal növekedtek a 2023. év egészéhez képest.

2024 decemberére a magyar államadósság devizaaránya 26,6 százalékosról 29,4 százalékra emelkedett, amely ugyan egyfelől nagyobb árfolyamkockázatot jelent, ugyanakkor megfelel az ÁKK Finanszírozási tervében megfogalmazott céljának, amely szerint annak felső határa 30 százalék. A lakossági állampapírok aránya (21,0 százalék) is a kitűzött célsávban (20-25 százalék) maradt.

A 2024. év végi előzetes adatok alapján az államháztartás központi alrendszerének hiánya 4 095,8 milliárd forintot tett ki és 340 milliárd forinttal alacsonyabb lett, mint a 2023. év végi adat. A deficithez a központi költségvetés 4 003,3 milliárd forintos, a társadalombiztosítási alapok 230,1 milliárd forintos deficitje, valamint az elkülönített állami pénzalapok 138,2 milliárd forintos többlete járult hozzá.

Az államháztartás központi alrendszerének bevételei 3,3 százalékkal, a kiadásai pedig 2,1 százalékkal nőttek az elmúlt év folyamán. A költségvetés bevételi oldalán az adó- és járulékbevételek 8,7 százalékkal magasabban teljesültek. Ezen belül a gazdálkodó szervezetek befizetései 4,3 százalékos csökkenést mutattak részben azért is, mert a kormány megkezdte a különadók fokozatos csökkentését. A fogyasztáshoz kapcsolt adók 9,7 százalékkal, a lakosság központi költségvetésbe kerülő befizetései pedig 12,2 százalékkal nőttek a 2023. évihez képest. 2024-ben a költségvetés bevételi oldalán a tervektől való legnagyobb elmaradást az unióból érkező bevételek esetében volt kimutatható, de jelentősen elmaradtak a tervektől – 2023-hoz hasonlóan – az általános forgalmi adóbevételek is.

A kiadási oldalon a fő pozitívumként emelhető ki, hogy a központi költségvetés kiadásai 0,2 százalékkal csökkentek az elmúlt év folyamán. Negatívum, hogy a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai kifejezetten nagy mértékben lépték túl a terveket. Az uniós programokhoz kapcsolódó kiadások jelentős visszafogása egyszerre ellentételezte az uniós bevételek elmaradását és javította a pénzforgalmi hiányt, miközben kedvezőtlen hatást fejthetett ki a gazdasági növekedésre.

Az áprilisi EDP jelentésben publikált eredményszemléletű hiány 4002 milliárd forint volt, ami a GDP 4,9 százalékának felelt meg. Ez egyrészt 0,4 százalékponttal magasabb, mint a 4,5 százalékos kormányzati terv, ugyanakkor 1,8 százalékpontos és 1097 milliárd forintos csökkenést jelent a 2023. évi 6,7 százalékos eredmény-szemléletű hiány adathoz képest. Az államadósságról az EDP jelentés felülvizsgált adatokat közölt, mely szerint az államadósság a 2023. év végi 73,0 százalékos szintről 2024. év végére 73,5 százalékra emelkedett.

2. ELEMZÉS AZ AKTUÁLIS GAZDASÁGI FOLYAMATOKRÓL (2024. ÉV)

2.1. A külső piaci környezet elemzése

2.1.1. A globális konjunktúra alakulása

2024-ben az Európai Unió GDP-je 1,0 százalékkal nőtt az előző évhez képest, amely a 2023. évi 0,4 százalékos bővüléshez képest gyorsulást jelentett. Hasonló trend jellemezte a mutató alakulását az eurózóna tagországai között: a 2023-as 0,4 százalékos növekedést 2024-ben 0,9 százalékos bővülés követte.

Az Európai Unión belül a kormányzati kiadások GDP növekedéshez történő hozzájárulása a 2023-es mintegy 0,34 százalékponthoz képest 0,58 százalékponttal nőtt. A háztartások fogyasztása 2023 vonatkozásában mintegy 0,19 százalékponttal járult hozzá a GDP emelkedéséhez, ami 2024-re 0,66 százalékpontos növekedést segítő hozzájárulássá emelkedett. A tőkeképzés hozzájárulása 2023-ban 0,84 százalékponttal mérsékelte a GDP-t, ugyanez a mutató egy évvel később 0,61 százalékponttal csökkentette a bruttó hazai termék értékét. A nettó export 2023-ban 0,72 százalékponttal járult hozzá a GDP növekedéséhez, de 2023-ban már csak 0,36 százalékponttal emelte azt.

Az euróövezet tekintetében a kormányzati fogyasztás hozzájárulása a GDP növekedéséhez 2024-ben 0,59 százalékpontos volt, szemben a 2023-as 0,30 százalékponttal. A tőkeképzés hozzájárulása 2023-ban -0,50 százalékpontot tett ki, míg 2024-ben már 0,70 százalékponttal csökkentette a GDP értékét. A háztartási fogyasztás 2023-ban 0,26 százalékponttal emelte a GDP növekedését, de 2024-ben már 0,52 százalékponttal járult hozzá. A nettó export 2023-ban 0,32 százalékponttal járult hozzá a GDP növekedéséhez, 2024-ben viszont már 0,41 százalékponttal növelte azt.

A német gazdaság 2024-ben 0,2 százalékos GDP csökkenést ért el, ami minimális javulás az egy évvel korábbi 0,3 százalékos csökkenéshez képest. Németországban a kormányzati kiadások hozzájárulása a 2023-as GDP-hez -0,03 százalékpont volt és ez 2024-ben már +0,75 százalékponttal ment fel. Mindeközben a háztartások fogyasztása a 2023-as 0,21 százalékpontos negatív hozzájárulás után 2024-ben +0,10 százalékponttal növelte a GDP-t. A tőkeképzés hozzájárulása 2023-ban -0,17 százalékpontot tett ki, míg 2024-ben már -0,55 százalékpontot. A nettó exportot tekintve, annak a GDP-hez történő hozzájárulása 2023-ban +0,13 százalékpont volt, ez 2024-re erősen negatívba ment, 0,56 százalékponttal csökkentve a GDP értékét.

Franciaországban a 2023-as 0,9 százalékos éves emelkedést 2024-ben 1,2 százalékos bővülés követte. Ezen belül a kormányzati kiadások 2023-ban 0,17 százalékponttal növelték a GDP-t, ugyanez 2024-ben 0,51 százalékpontot tett ki. A háztartások fogyasztási kiadásai a 2023-as 0,43 százalékpontos hozzájárulás után 2024-ben már 0,51 százalékponttal hatottak növelő jelleggel a GDP-re. A tőkeképzés Franciaország vonatkozásában 2023-ban 0,32 százalékponttal csökkentette a GDP-t, 2024-ben viszont már 0,76 százalékponttal. A nettó export 2023-ban 0,63 százalékponttal emelte a GDP értékét, és ez 2024-re ez a pozitív hozzájárulás már 0,87 százalékpontot tett ki.

A 2024-es évet illetően az Európai Unióban a legmagasabb növekedést Málta, Horvátország, Dánia és Ciprus érte el, rendre 6,0, 3,8, 3,7 és 3,4 százalékkal. Az EU tagországok közül a

legalacsonyabb bővülést Ausztria -1,2 százalékkal, Lettország -0,4 százalékos növekedést ért el, Észtországnál ennek a mutatónak az értéke -0,3 százalék volt, Németország pedig -0,2 százalékot ért el.

A visegrádi országok növekedése pozitív volt 2024-ben. Lengyelország érte el a legnagyobb bővülést 2,9 százalékkal, utána Szlovákia következett 2,0 százalékkal, majd Csehország 1,1 százalékkal, végül Magyarország 0,5 százalékos növekedéssel.

Az európai folyamatokhoz képest az Egyesült Államok gazdasága gyorsabban nőtt 2024-ben, ugyanakkor minimális lassulást láthattunk 2023-hoz képest, ugyanis a 2024-es növekedés 2,8 százalékos volt, míg a 2023-as 2,9 százalék. A magánfogyasztás 2023-ban 1,72 százalékponttal segítette a GDP növekedését, 2024-ben 1,87 százalékpontos lett. A termékek fogyasztása 2023-bn 0,42 százalékponttal járult hozzá a GDP évi növekedéséhez, 2024-ben ez már 0,51 százalékpont volt. A szolgáltatások 2023-ban a GDP növekedéséhez 1,30 százalékpontot adtak, míg 2024-ben 1,36 százalékponttal. A magánberuházások területe 2023-ban 0,02 százalékponttal járult hozzá a GDP bővüléséhez, 2024-ben viszont már 0,73 százalékponttal. A nettó export 2023-as hozzájárulása a GDP-hez +0,44 százalékpont volt, ez 2024-ben negatívba fordult, 0,38 százalékponttal csökkentette az éves GDP értékét. A kormányzati kiadások 2023-ban pozitívan járultak hozzá a GDP növekedéséhez, 0,66 százalékponttal, ez 2024-ben 0,57 százalékpontot tett ki.

1. TÁBLÁZAT: AZ ELMÚLT ÉVEK GDP NÖVEKEDÉSE (SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTOTT ADATOK ALAPJÁN*, ÉV/ÉV INDEX, SZÁZALÉK)

Ország	2020	2021	2022	2023	2024
Euróövezet	-6,0	6,3	3,5	0,4	0,9
Európai Unió	-5,6	6,3	3,5	0,4	1,0
Ausztria	-6,3	4,8	5,3	-1,0	-1,2
Csehország	-5,3	4,0	2,8	-0,1	1,1
Franciaország	-7,4	6,9	2,6	0,9	1,2
Hollandia	-3,9	6,3	5,0	0,1	1,0
Lengyelország	-2,0	6,9	5,3	0,1	2,9
Magyarország	-4,3	7,2	4,3	-0,8	0,5
Németország	-4,1	3,7	1,4	-0,3	-0,2
Olaszország	-8,9	8,9	4,8	0,7	0,7
Románia	-3,7	5,5	4,0	2,4	0,9
Spanyolország	-10,9	6,7	6,2	2,7	3,2
Szlovákia	-2,6	5,7	0,4	1,4	2,0
Egyesült Államok	-3,5	5,7	2,5	2,9	2,8

Forrás: Eurostat; Office for National Statistics, Government of the United Kingdom; Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce; Economic and Social Research Institute Cabinet Office

2.1.2. Munkaerőpiac

A nem mezőgazdasági foglalkoztatottak száma 2024-ben 1,996 millió fővel emelkedett az USA-ban, amely 166 ezer fős havi bővülést jelent. A foglalkoztatottak száma a 2024-es év végére már jelentősen – 6,6 millió fővel, azaz 4,4 százalékkal – meghaladta a válság előtti,

2020. februári, legmagasabb szintet. Emelkedett az aktivitási ráta is a 16 éven felüli korosztályban 2024 végére, 0,2 százalékponttal, 62,5 százalékra, amely viszont 0,8 százalékponttal elmarad a koronavírus megjelenését megelőző – 2020 első két hónapjában mért – 63,3 százalékos szinttől.

A munkanélküliek száma 2023 és 2024 között mintegy 571 ezer fővel nőtt, azaz 9 százalékkal emelkedett. Így a munkanélküliségi ráta a 2023-as záró – 3,8 százalékos – szintről 2024 végére 4,1 százalékra ment fel. Ez 0,6 százalékponttal haladja meg a válság előtti, 2020. februári szintet.

A foglalkoztatottak száma az Európai Unió 27 tagországában a 2023 végi 218,4 millió főről, 2024 végére 1,225 ezer fővel, 0,6 százalékkal, megemelkedve 219,7 millió főre nőtt.

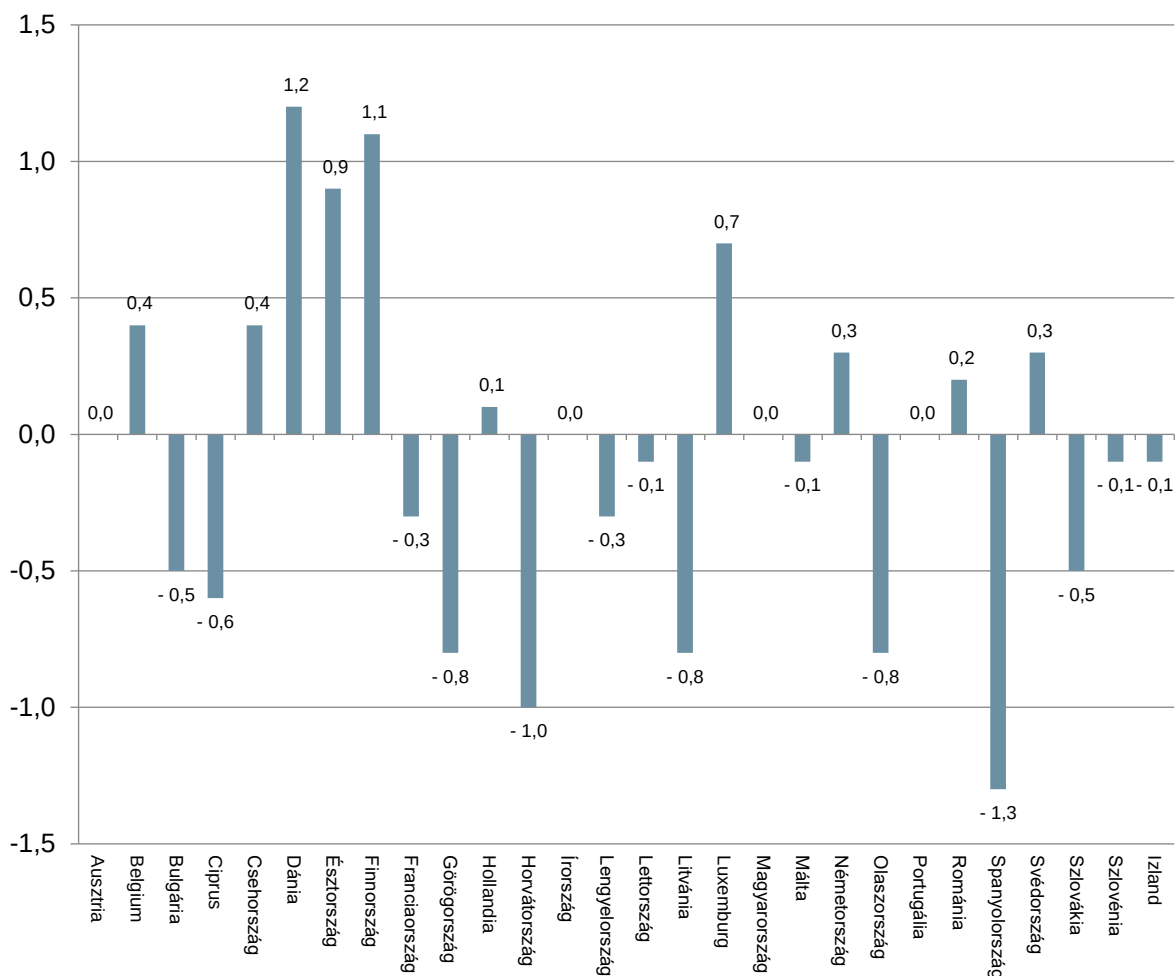
Az aktivitási ráta a 20 és 64 év közötti életkorúak között 2023 és 2024 között az EU egészét tekintve 75,3 százalékról 75,8 százalékra emelkedett. Ebből a szempontból a legmagasabb arányt az Európai Unión belül 2024-ben Izland, Hollandia és Málta esetében mérhettünk, rendre 87,0, 83,5 és 83,0 százalékkal. A legalacsonyabb a tárgyalt mutató értéke Románia – 69,5 százalék -, Görögország – 69,3 százalék – és Olaszország – 67,1 százalék - esetében volt megfigyelhető. A V4 országokat szemlélve Csehországnál volt a legmagasabb (82,3 százalék), majd hazánk (81,1 százalék), végül Lengyelország (78,4 százalék), majd Szlovákia (78,1 százalék) következett.

A munkanélküliségi ráta az Európai Unióban 2024 végén 5,8 százalékot tett ki, amely azonos szint az egy évvel korábbival. Számszerűen 2024 végére 2023 végéhez képest 456 ezer fővel lett kevesebb munkanélküli, a számuk 13,271 millióról 12,815 millióra ment le. A munkanélküliségi ráta a tagországok közül 9 esetében nőtt, a legnagyobb mértékben Dánia (1,2 százalékponttal), Finnországban (1,1 százalékponttal) és Észtországban (0,9 százalékponttal) esetében. Négy országban – Portugália, Ausztria, Magyarország és Írország - stagnált 2023-hoz képest 2024 végére a mutató értéke. A többi országban csökkent a munkanélküliségi ráta a vizsgált időszak alatt, legjobban Spanyolország, Horvátország és Olaszország esetében, rendre 1,3, 1,0 és 0,8 százalékponttal. 2024-ben a legalacsonyabb munkanélküliségi rátát az EU-ban, Csehországban, Lengyelországban és Máltán mérték, rendre 2,7, 2,7 és 3,0 százalékkal. A legmagasabb a tárgyalt mutató értéke a múlt évben Spanyolország, Görögország és Finnország esetében volt, rendre 10,6, 9,4 és 8,7 százalékkal.

A visegrádi országok közül Csehországban a foglalkoztatottak száma 2024-ben 0,2 százalékkal nőtt 2023-hoz képest, ez 12 ezer főt jelentett. A munkanélküliségi ráta ugyanakkor a 2023. évi 2,8 százalékról 2,7 százalékra csökkent 2024-ben, ami 4 ezer fős csökkenés volt. Lengyelországban a foglalkoztatottak száma 2024 során 0,6 százalékkal csökkent, amely 102 ezer fős csökkenés volt. A munkanélküliségi ráta viszont mérséklődést mutatott, annak mértéke 2024 decemberében csupán 2,7 százalék volt, 0,3 százalékponttal kevesebb, mint egy évvel korábban. Így 67 ezer fővel volt kevesebb munkanélküli 2024 végén, mint 2023 végén. Magyarországon az Eurostat adatai alapján a foglalkoztatottak száma 2024-ben 0,4 százalékkal lett magasabb, ez 17 ezer főnek felelt meg. A munkanélküliségi ráta 2024-ben viszont nem változott, maradt 4,4 százalék, ahogy 2023 végén. Szlovákiában 2024 során 0,2 százalékkal csökkent a foglalkoztatottak száma, mintegy 5 ezer főt jelentett. A munkanélküliségi ráta érdemi mérséklődést mutatott: a 2023-as 5,6 százalékról 5,1 százalékra ment le 2024 végére, ez 12 ezer főnek felelt meg.

**1. ÁBRA: A MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA VÁLTOZÁSA 2023 ÉS 2024 KÖZÖTT
(SZÁZALÉKPONT)**

Forrás: EUROSTAT

2.1.3. A monetáris kondíciók alakulása

Az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa 2024. első negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, január és március hónapokban. Januárban az EKB úgy döntött, hogy változatlanul hagyja három irányadó kamatlábát. Az irányadó refinanszírozási műveletek kamatlába, valamint az aktív oldali rendelkezésre állás és a betéti rendelkezésre állás kamatlába tehát változatlanul 4,50 százalék, 4,75 százalék, illetve 4,00 százalék maradt. Az EKB megállapította, hogy a beérkező információk nagyjából megerősítették a középtávú inflációs kilátásokra vonatkozó korábbi értékelést. Rögzítették, hogy az inflációra gyakorolt, energiával kapcsolatos felfelé irányuló bázishatástól eltekintve az infláció alapfolyamatának csökkenő tendenciája folytatódott, és a korábbi kamatemelések továbbra is erőteljesen érvényesülnek a finanszírozási feltételekben, a szűkös finanszírozási feltételek visszafogják a keresletet, és ez hozzájárul az infláció csökkenéséhez. Az EKB feltett szándéka az, hogy az infláció időben visszatérjen a 2 százalékos középtávú célértékhez. Az EKB deklarálta, hogy továbbra is adatfüggő megközelítést fog követni a monetáris restrikció megfelelő szintjének és időtartamának meghatározásakor.

Márciusban az EKB úgy döntött, hogy változatlanul hagyja a három irányadó kamatlábát. A Bank megállapította, hogy legutóbbi, januári ülése óta az infláció tovább csökkent. Az EKB

legutóbbi szakértői előrejelzésében az inflációt lefelé módosították, különösen 2024-re vonatkozóan, ami főként az energiaárak alacsonyabb hozzájárulását tükrözi. Az EKB 2024-ben átlagosan 2,3 százalékos, 2025-ben 2,0 százalékos, 2026-ban pedig 1,9 százalékos inflációt prognosztizált. Az energia és élelmiszerek nélkül számított inflációra vonatkozó előrejelzéseket szintén lefelé módosították, és 2024-re átlagosan 2,6 százalékot, 2025-re 2,1 százalékot, 2026-ra pedig 2,0 százalékot jeleznek előre. Megállapították, hogy bár a legtöbb inflációs alapmutató tovább mérséklődött, a belföldi árnyomás továbbra is magas, részben a bérek erőteljes növekedésének köszönhetően. Az EKB 0,6 százalékra csökkentette a 2024-re vonatkozó növekedési előrejelzését, mivel a gazdasági tevékenység rövidtávon várhatóan visszafogott marad. Ezt követően várakozásuk szerint a gazdaság élénkülni fog, és 2025-ben 1,5 százalékkal, 2026-ban pedig 1,6 százalékkal fog növekedni, amit kezdetben a fogyasztás, később pedig a beruházások is támogatnak.

Az Európai Központi Bank 2024 második negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, április és június hónapokban. Áprilisban az EKB úgy döntött, hogy változatlanul hagyja három irányadó kamatlábát. Az irányadó refinanszírozási műveletek kamatlába, valamint az aktív oldali rendelkezésre állás és a betéti rendelkezésre állás kamatlába tehát változatlanul 4,50 százalékos, 4,75 százalékos, illetve 4,00 százalékos maradt. A bank megállapította, hogy a kapott információk általánosságban megerősítik a középtávú inflációs kilátásokról alkotott előző értékelését. Tovább esik az infláció, aminek fő oka az élelmiszerek és az iparcikkek alacsonyabb inflációja. Az inflációs alapfolyamat legtöbb mérőszáma lazulóban van, a bérnövekedés fokozatosan mérséklődik, a vállalatoknál a munkaerőköltségek megemelkedésének egy részét a nyereségek felszívják. Vélekedésük szerint az EKB irányadó kamatlábai olyan szinteken vannak, amelyek számottevően hozzájárulnak a folyamatban levő dezinflációhoz. A Bank jövőbeni döntései biztosítani fogják, hogy az irányadó kamatok megfelelően restriktívek maradjanak addig, ameddig szükséges.

A júniusi ülésén az EKB úgy határozott, hogy három irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkenti. Az inflációs kilátásokra, az inflációs alapfolyamat dinamikájára és a monetáris politikai transzmisszió erősségére vonatkozó aktualizált értékelés alapján a Bank szerint helyénvaló a monetáris politikai restrikció fokának mérséklése, miután a kamatokat kilenc hónapon keresztül állandó szinten tartották. Az EKB 2023. szeptemberi ülése óta az infláció több mint 2,5 százalékponttal esett, az inflációs kilátások markánsan javultak. Lazult az inflációs alapfolyamat is, ami alátámasztja az ároldali nyomás gyengülésére utaló jeleket, illetve az inflációs várakozások az összes időtávon visszaestek. A monetáris politika restriktíven tartotta a finanszírozási feltételeket, ami a kereslet visszafogása és az inflációs várakozások szilárd rögzítése révén nagy szerepet játszott az infláció levitelében. Ugyanakkor az elmúlt negyedévekben elért előrelépés ellenére a belföldi ároldali nyomás továbbra is erős, mivel a bérnövekedés üteme megemelkedett, ezért az infláció a jövő év nagyobb részében előreláthatólag még a célérték fölött marad.

Az Európai Központi Bank 2024 harmadik negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, július és szeptember hónapokban. A júliusi ülésén az EKB úgy határozott, hogy mindhárom irányadó kamatlábát változatlanul hagyja. Változatlan maradt tehát az irányadó refinanszírozási műveletek 4,25 százalékos kamatlába, valamint az aktív oldali és a betéti rendelkezésre állás kamatlábainak 4,50 százalékos, illetve 3,75 százalékos szintje. Az EKB úgy ítélte meg, hogy a kapott információk általánosságban alátámasztották a középtávú inflációs kilátásokról alkotott előző értékelésüket. Miközben az inflációs alapfolyamat néhány mérőszáma májusban egyszeri tényezők miatt csekély mértékben megemelkedett, a legtöbb mérőszám júniusban vagy állandó maradt, vagy kissé csökkent. Ugyanakkor azt is

megállapították, hogy a belföldi ároldali nyomás továbbra is magas, a szolgáltatások inflációja megemelkedett szinten van, a teljes infláció pedig valószínűleg a jövő év jó részében is a cél felett marad. Az EKB feltett szándéka, hogy biztosítsa az infláció időben való visszatérését a középtávú 2 százalékos céljához. Az EKB továbbra is adatfüggő és értekezletről értekezletre való megközelítést követi majd, amikor meghatározza a restriktió megfelelő szintjét és időtartamát. Azt is megfogalmazták, hogy az EKB előzetesen nem köteleződik el egy bizonyos kamatpálya mellett.

A szeptemberi ülésén az EKB úgy határozott, hogy a betéti rendelkezésre állás kamatlábát – amin keresztül a monetáris politika alapállását irányítja – 25 bázisponttal csökkenti. Az irányadó refinanszírozási műveletek kamatlábát és az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlábát pedig 3,65 százalékra, illetve 3,90 százalékra mérsékelte, 2024. szeptember 18-tól. Az inflációs kilátásokra, az inflációs alapfolyamat dinamikájára és a monetáris politikai transzmisszió erősségére vonatkozó aktualizált értékelése alapján – a bank szerint - helyénvalóvá vált egy újabb lépés megtétele a monetáris politikai restriktió fokának mérséklésében. Deklarálták, hogy az utóbbi időben beérkező inflációs adatok nagyjából a vártnak megfelelőek, az EKB legutóbbi szakértői prognózisai pedig megerősítik az előző inflációs kilátásokat. A szakértők 2024-re 2,5 százalékos, 2025-re 2,2 százalékos, 2026-ra pedig 1,9 százalékos teljes inflációt prognosztizáltak. Az EKB szerint az idei év utolsó részében az infláció várhatóan ismét emelkedni fog, részben mivel a régebbi meredek energiaárésések kikerülnek az éves rátákból, azután a jövő év második fele folyamán várhatóan visszaesik az infláció a célérték irányába. Az EKB módosította a növekedésre vonatkozó előrejelzését, 2024-ben 0,8 százalékos, 2025-ben nagyobb, 1,3 százalékos, 2026-ban pedig 1,5 százalékos gazdasági növekedéssel számolnak. Ez a júniusi prognózishoz képest némi lefelé való korrekciót tükröz, aminek fő oka az elkövetkező néhány negyedévben a belföldi kereslet gyengébb hozzájárulása. Az EKB kinyilvánította, hogy továbbra is adatfüggő és értekezletről értekezletre való megközelítést követ majd, amikor meghatározza a restriktió megfelelő szintjét és időtartamát. Konkrétabban, kamatdöntései az inflációs kilátásokra vonatkozó értékelésén alapulnak majd a kapott gazdasági és pénzügyi adatok, az inflációs alapfolyamat dinamikája és a monetáris politikai transzmisszió erőssége fényében. Az EKB előzetesen továbbra sem köteleződik el egy bizonyos kamatpálya mellett.

Az Európai Központi Bank 2024. negyedik negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, október és december hónapokban. Az októberi ülésen az EKB úgy határozott, hogy mindhárom irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkenti. Ennek megfelelően a betéti rendelkezésre állás, az irányadó refinanszírozási műveletek és az aktív oldali rendelkezésre állás kamatlábai 2024. október 23-i hatállyal 3,25 százalékra, 3,40 százalékra, illetve 3,65 százalékra csökkentek. Az indoklás szerint az inflációról beérkező információk azt mutatták, hogy a dezinflációs folyamat jó úton haladt. Az inflációs kilátásokra kihatással vannak még a gazdasági teljesítménymutatók közelmúltban kapott, lefelé mutató meglepetésadatai. Mindeközben a finanszírozási feltételek restriktívek maradtak. Megállapították, hogy az infláció az elkövetkező hónapokban várhatóan megemelkedik, majd 2025 folyamán visszaesik a célhoz, 2 százalékhoz. Az EKB szerint a belföldi infláció üteme továbbra is magas, ahogy a bérek még mindig megemelkedett ütemben nőnek. A Bank az irányadó kamatlábakat megfelelően restriktív szinten tartja mindaddig, ameddig csak szükséges a cél eléréséhez. Az EKB továbbra is adatfüggő és értekezletről értekezletre való megközelítést követ majd, amikor meghatározza a restriktió megfelelő szintjét és időtartamát és előzetesen továbbra sem köteleződik el egy bizonyos kamatpálya mellett.

A decemberi ülésén az EKB úgy határozott, hogy a három irányadó kamatlábát 25 bázisponttal csökkenti. Ennek megfelelően a betéti rendelkezésre állás konstrukciójának, az irányadó refinanszírozási műveleteknek és az aktív oldali rendelkezésre állásnak a kamatlábait – 2024. december 18-i hatállyal – 3,00 százalékra, 3,15 százalékra, illetve 3,40 százalékra csökkentette. Az indoklás szerint a dezinflációs folyamat jó úton halad. A szakértők szerint a teljes infláció 2024-ben átlagosan 2,4 százalék, 2025-ben 2,1 százalék, 2026-ban 1,9 százalék, 2027-ben pedig 2,1 százalék lesz. Az energia- és élelmiszerárak nélkül vett szakértői inflációs prognózis 2024-ben átlagosan 2,9 százalék, 2025-ben 2,3 százalék, 2026-ban és 2027-ben pedig egyaránt 1,9 százalék. Megállapították, hogy lazultak a pénzügyi feltételek, ahogy az EKB közelmúltbeli kamatcsökkentéseinek hatására az új hitelek felvétele fokozatosan olcsóbbá válik a vállalatok és a háztartások számára. Ugyanakkor továbbra is szigorúak, mivel a monetáris politika változatlanul restriktív, és a múltbeli kamatemelések hatása továbbra is folyamatosan közvetítődik a meglevő hitelállományokra. A szakértők a szeptemberi prognózisban jelzettől lassúbb gazdasági élénkülésre számítanak. A prognózisuk szerint 2024-ben 0,7 százalékos, 2025-ben 1,1 százalékos, 2026-ban 1,4 százalékos, 2027-ben pedig 1,3 százalékos gazdasági növekedés várható. A prognosztizált élénkülés alapja elsősorban a reáljövedelem-bővülés, amely lehetővé teszi a háztartások fogyasztásának és a vállalati beruházásoknak a növekedését. A restriktív monetáris politika hatásainak fokozatos lecsengése idővel várhatóan támogatja a belföldi kereslet fellendülését. Az EKB kinyilvánította újra, hogy feltett szándéka, hogy biztosítsa az infláció fenntartható stabilizálódását a 2 százalékos középtávú céljánál és előzetesen továbbra sem köteleződik el egy bizonyos kamatpálya mellett.

A FED 2024. januári kamatdöntő ülésén megállapította, hogy a közelmúlt mutatói arra utalnak, hogy a gazdasági tevékenység szilárd ütemben bővül. A munkahelyek növekedése a tavaly év eleje óta mérséklődött, de továbbra is erős, a munkanélküliségi ráta pedig alacsony maradt. Az infláció az elmúlt évben mérséklődött, de továbbra is magas. A FED továbbra is arra törekszik, hogy a gazdaság elérje a maximális foglalkoztatottságot és az infláció 2 százalékos mértékét hosszabb távon. A Bank úgy ítélte meg, hogy a foglalkoztatási cél elérésének kockázatai és az inflációs célok elérésének kockázatai egyre jobban egyensúlyba kerülnek, ugyanakkor a gazdasági kilátások bizonytalanok, így továbbra is nagy figyelmet fordít az inflációs kockázatokra. Céljainak támogatására a FED úgy döntött, hogy a szövetségi alapkamatlábat 5-1/4-5-1/2 százalék között tartja. A célsáv esetleges kiigazításainak mérlegelése során a FED gondosan értékelni fogja a beérkező adatokat, a fejlődő kilátásokat és a kockázatok egyensúlyát. A FED számít arra, hogy a kamatlábak csökkentése nem lesz helyénvaló mindaddig, amíg nem szerez nagyobb bizalmat abban, hogy az infláció tartósan 2 százalék felé halad.

A FED 2024. márciusi ülésén, hasonlóan az előzőhöz, nem változtatott az irányadó kamatlábakon és megismételte januári kijelentését, miszerint a célsáv esetleges kiigazításainak mérlegelése során a Bank gondosan értékelni fogja a beérkező adatokat, a fejlődő kilátásokat és a kockázatok egyensúlyát.

A FED 2024. április végi – május eleji kamatdöntő ülésén nem változtatott az 5,25 – 5,5 százalékos aktuális kamatszinten. Megállapította, hogy a legutóbbi mutatók azt jelzik, hogy a gazdasági tevékenység továbbra is szilárd ütemben bővül. A munkahelyek számának növekedése továbbra is erőteljes, és a munkanélküliségi ráta alacsony maradt. Az infláció mérséklődött az elmúlt évben, de továbbra is magas, az elmúlt hónapokban nem volt további előrelépés a 2 százalékos inflációs célkitűzése felé. Az irányadó alapkamatláb célsávjának bármilyen esetleges módosítása előtt az EKB gondosan értékeli a beérkező adatokat, a

kilátások alakulását, és a kockázatokat. Deklarálták, hogy a monetáris politika megfelelő irányvonalának értékelése során az EKB továbbra is figyelemmel kíséri a beérkező információk hatásait a gazdasági kilátásokra és kész módosítani a monetáris politika irányvonalát, ha olyan kockázatok merülnek fel, amelyek akadályozhatják céljainak elérését.

A Fed 2024 június eleji kamatdöntő ülésén nem változtatott az 5,25 – 5,5 százalékos aktuális kamatszinten. Megállapította, hogy a legutóbbi mutatók azt jelzik, hogy a gazdasági tevékenység továbbra is szilárd ütemben bővül. A munkahelyek számának növekedése továbbra is erőteljes, és a munkanélküliségi ráta alacsony maradt. Az infláció mérséklődött az elmúlt évben, de továbbra is magas. Az elmúlt hónapokban szerény előrelépés volt tapasztalható a Bank 2 százalékos inflációs célkitűzése felé. Deklarálták, hogy a Fed nem lép a kamatláb csökkentése irányába, amíg teljes mértékben meg nem bizonyosodik arról, hogy az infláció tartósan a 2 százalék felé halad. A monetáris politika megfelelő irányvonalának értékelése során a Fed továbbra is figyelemmel kíséri a beérkező információk hatásait a gazdasági kilátásokra. A Fed kész módosítani a monetáris politika irányvonalát, ha olyan kockázatok merülnek fel, amelyek akadályozhatják céljainak elérését. A Bank értékelései során az információk széles körét veszi figyelembe, beleértve a munkaerő-piaci helyzetre, az inflációs nyomásra és az inflációs várakozásokra vonatkozó adatokat, és a pénzügyi és nemzetközi fejleményeket.

A Fed 2024. harmadik negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, július és szeptember hónapokban. Júliusi ülésén a Fed nem változtatott az 5,25 – 5,5 százalékos hatályos kamatszinten. A Fed deklarálta, hogy gondosan értékeli a beérkező adatokat, a változó kilátásokat és a kockázatok egyensúlyát, addig nem lesz célszerű a kamatsávot csökkenteni, amíg nem nyer nagyobb bizalmat abban, hogy az infláció fenntarthatóan 2 százalék felé halad. A Fed határozottan elkötelezett amellett, hogy az inflációt visszaállítsa a 2 százalékos célkitűzéséhez.

A szeptemberi ülésen a Fed közölte, hogy arra törekszik, hogy hosszabb távon maximális foglalkoztatást és 2 százalékos inflációt érjen el. A Fed egyre nagyobb bizalomra tett szert abban, hogy az infláció fenntarthatóan 2 százalék felé halad, és úgy ítélte meg, hogy a foglalkoztatási és inflációs céljai elérését fenyegető kockázatok nagyjából egyensúlyban vannak. Az infláció alakulására és a kockázatok egyensúlyára tekintettel a Fed úgy döntött, hogy a szövetségi alapkamat célsávját 1/2 százalékponttal 4 3/4–5 százalékra csökkenti. Az alapkamatláb esetleges további kiigazítása tekintetében a bank gondosan fogja értékelni a beérkező adatokat, a változó kilátásokat és a kockázatok egyensúlyát. A Fed továbbra is határozottan elkötelezett a maximális foglalkoztatás támogatása és az infláció 2 százalékos célkitűzéséhez való visszaállítása mellett.

A Fed 2024. negyedik negyedévében két alkalommal tartott kamatdöntő ülést, október és december hónapokban. Az októberi ülésen a FED az alapkamat célsávját 0,25 százalékponttal 4,50 – 4,75 százalékra csökkentette. Az októberi adatok a FED szerint arra utalnak, hogy a gazdasági tevékenység továbbra is szilárd ütemben bővült. Megállapításuk szerint 2024 eleje óta a munkaerő-piaci feltételek általában enyhültek, a munkanélküliségi ráta emelkedett, de továbbra is alacsony. Az infláció haladt a 2 százalékos célkitűzése felé, de továbbra is némileg emelkedett. A FED arra törekszik, hogy hosszabb távon a 2 százalékos infláció maximális foglalkoztatás mellett valósuljon meg. A FED úgy ítélte meg, hogy a foglalkoztatási és inflációs céljai elérését fenyegető kockázatok nagyjából egyensúlyban vannak. A Bank jelezte, hogy határozottan elkötelezett a maximális foglalkoztatás támogatása és az infláció 2 százalékos célkitűzéséhez való visszaállítása mellett. A monetáris politika megfelelő irányvonalának

értékelése során a FED továbbra is figyelemmel kíséri a beérkező információk gazdasági kilátásokra gyakorolt hatását. A Fed jelezte, hogy készen áll a monetáris politika irányvonalának megfelelő módosítására, ha olyan kockázatok merülnek fel, amelyek akadályozhatják céljainak elérését.

A decemberi ülésén a FED úgy döntött, hogy a szövetségi alapkamat célsávját 0,25 százalékponttal 4,25 – 4,50 százalékra csökkenti. Véleményük szerint a legújabb mutatók arra utaltak, hogy a gazdasági tevékenység továbbra is szilárd ütemben bővült. Megállapították, hogy az infláció haladt a bizottság 2 százalékos célkitűzése felé, de továbbra is némileg emelkedett. A Bank továbbra is arra törekszik, hogy hosszabb távon a 2 százalékos infláció maximális foglalkoztatás mellett valósuljon meg. A Bank úgy ítélte meg, hogy a foglalkoztatási és inflációs céljai elérését fenyegető kockázatok továbbra is nagyjából egyensúlyban vannak. A szövetségi alapkamatláb céltartományának további kiigazításainak mértékének és időzítésének mérlegelésekor a FED gondosan értékeli a beérkező adatokat, a változó kilátásokat és a kockázatok egyensúlyát. A Bank továbbra is határozottan elkötelezett a maximális foglalkoztatás támogatása és az infláció 2 százalékos célkitűzéséhez való visszaállítása mellett. A FED újra nyomatékosította, hogy készen áll a monetáris politika irányvonalának megfelelő módosítására, ha olyan kockázatok merülnek fel, amelyek akadályozhatják a bizottság céljainak elérését. Az értékelésük során sokféle információt figyelembe vesznek, beleértve a munkaerő-piaci feltételekre, az inflációs nyomásra és az inflációs várakozásokra, valamint a pénzügyi és nemzetközi fejleményekre vonatkozó fejleményeket is.

2.1.4. Pénzügyi piaci folyamatok

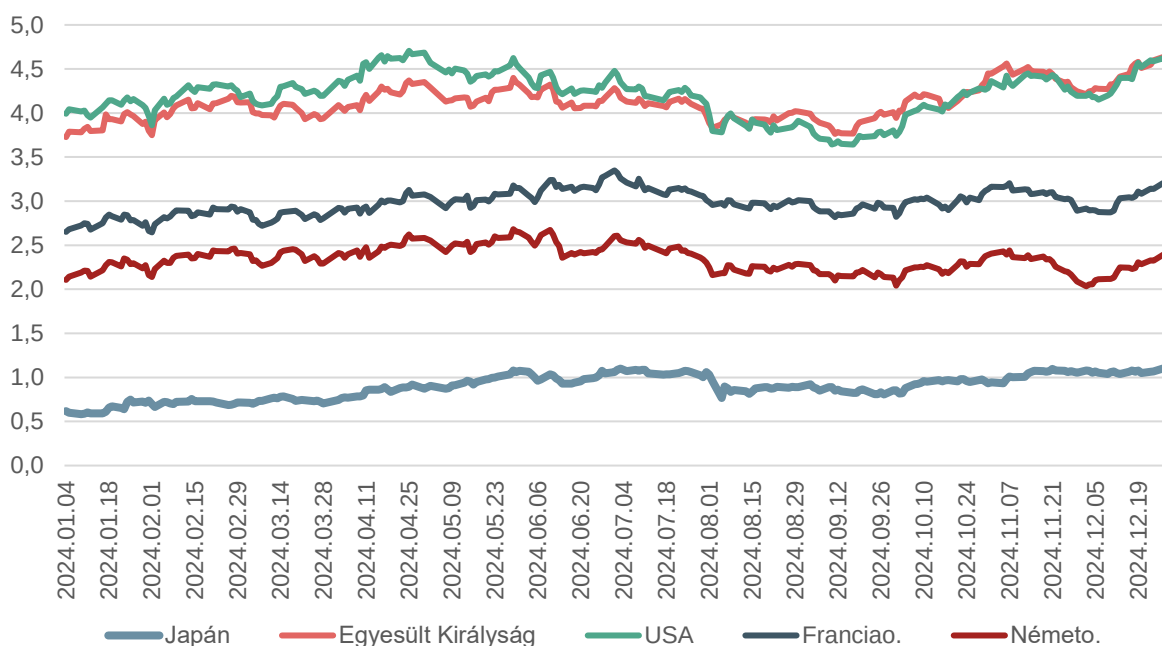
2024-ben a 10 éves állampapírok hozama az USA, az Egyesült Királyság, Japán Franciaország és Németország esetében is emelkedő trendet produkált.

Miközben a 10 éves amerikai államkötvények hozamai globálisan emelkedő tendenciát mutattak 2024-ban, volt két csökkenési szakasz is (először április harmadik hetétől szeptember második hetéig, majd november közepétől december elejéig). Globálisan vizsgálva a múlt évet, a záró érték – 4,55 százalék – 0,55 százalékponttal haladta meg a nyitó értéket, ami 14 százalékos emelkedésnek felelt meg. Ugyanezen időszak maximális és a minimális értékei között a különbség 1,6 százalékpont lett, ami igen magas, 29 százalékos kilengést jelentett.

Az Egyesült Királyság 10 éves papírjainak hozamait illetően a vizsgált periódust tekintve jelentős ingadozások mellett alapvetően emelkedés volt tapasztalható, a görbe eléggé hasonlóan alakult az amerikaihoz. Az alapvetően emelkedő trendet május végétől szeptember közepéig és november elejétől december elejéig törte meg csökkenő trend. Egészében vizsgálva a múlt évet, az emelkedő hozamszint úgy dominált, hogy a záró érték (4,62 százalék) 0,89 százalékponttal lett magasabb a nyitónál és ez 24 százalékos emelkedésnek felelt meg. Ugyanezen időszak maximális és a minimális értékei között a különbség 0,9 százalékpont volt, ami 24 százalékos amplitúdónak felelt meg, ami a legkisebb mértékű kilengés a vizsgált országok között.

**2. ÁBRA: A TÍZÉVES ÁLLAMPAPÍRPIACI HOZAMOK ALAKULÁSA 2024. JAN. 4. –
2024. DEC. 30. (SZÁZALÉK)**

Forrás: Refinitiv, Száadvég-szerkesztés

A 10 éves japán államkötvények hozamainál szintén emelkedési trend volt 2024-ben, egy rövid, augusztus első hetében bekövetkezett visszaesés mellett. A hozamok az év során végig a pozitív tartományban voltak. Egészében vizsgálva a múlt évet, a záró érték (1,10 százalék) 0,48 százalékponttal volt a nyitó (0,62 százalék) felett, ez majdnem 77 százalékos emelkedéssel volt egyenlő, ez a legmagasabb emelkedés a tárgyalt országoknál. A múlt év során a maximális és a minimális értékei között a különbség 0,52 százalékpontot tett ki, ez 89 százalékos mértékű kilengésnek felelt meg és ez a legmagasabb a tárgyalt papírok között.

Franciaországban a 10 éves állampapírhozamok alakulását a vizsgált időszakban – jelentős ingadozásokkal kísérve – alapvetően emelkedő trend jellemezte, amelyet szintén két csökkenési periódus tarkított (július eleje és szeptember közepe között és november eleje, valamint december közepe között). A múlt év egészét szemlélve, a záró hozamszint (3,20 százalék) 0,54 százalékponttal maradt el a nyitótól (2,65 százalék), ami azt jelentette, hogy 20 százalékkal nőtt. A maximális és minimális hozamszint közötti különbség 0,7 százalékpont volt, ami 27 százalékos kilengést jelentett.

Németországban a hozam alakulása, jelentős ingadozások mellett – enyhe emelkedő tendencia jellemezte, amelyet itt is két csökkenési periódus (június közepe és október eleje, valamint november eleje és december eleje között) tarkított. A záró érték (2,36 százalék) mintegy 0,26 százalékponttal volt a nyitó felett (2,11 százalék), ami a legkisebb emelkedés a vizsgált országok esetében. A maximális és minimális hozamszint közötti különbség 0,65 százalékpont volt, ami 32 százalékos kilengést jelentett.

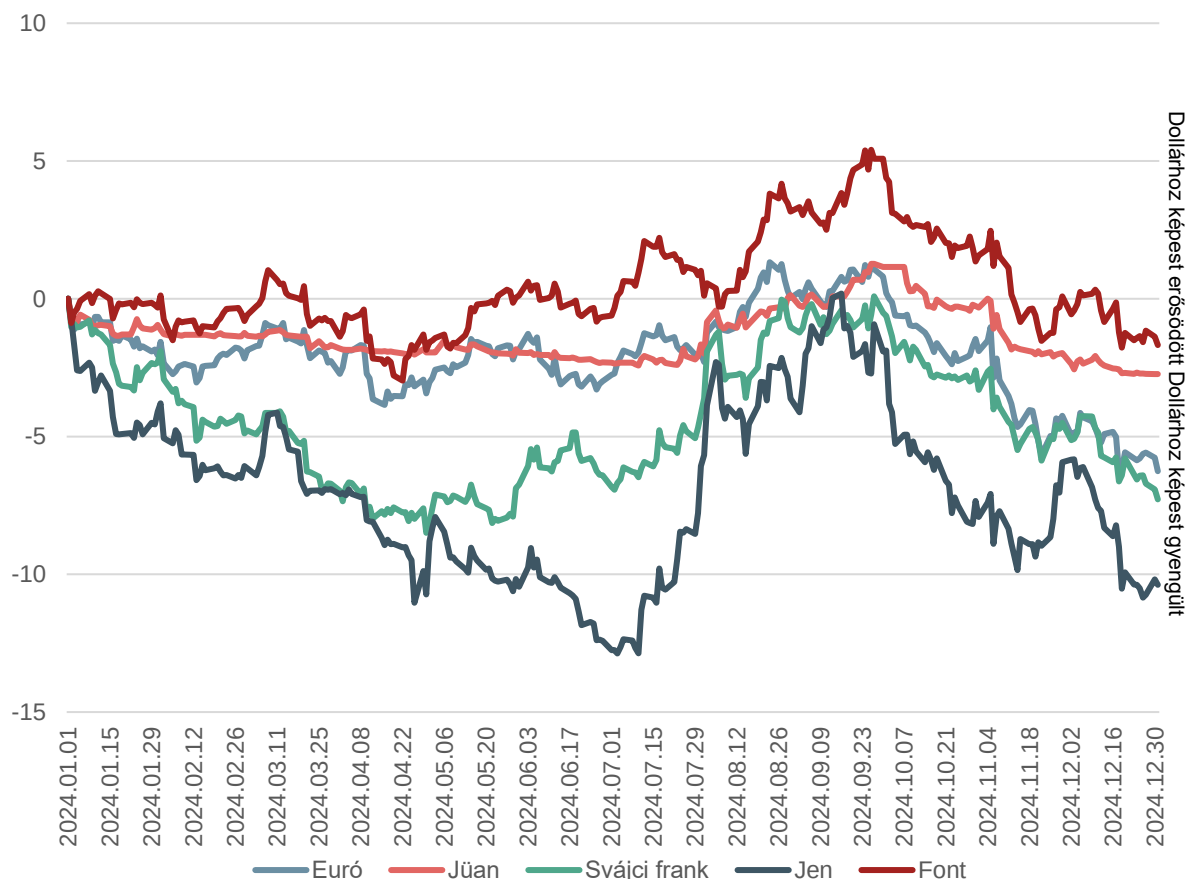
A múlt év során a főbb lebegő árfolyamrendszerű devizák árfolyamának alakulása a dollárhoz viszonyítva gyengülést mutatott.

Az euró árfolyamának alakulását a vizsgált időszakban, jelentős ingadozások mellett, enyhe erősödési trend jellemezte, amit két enyhe gyengülési szakasz tarkított, augusztus eleje és szeptember közepe között, valamint október utolsó tíz napja során. Az euró 2024.

január elején 1,10 dollárt ért, majd december végére 6,3 százalékkal erősebben, 1,04 dolláros árfolyamon zárt. A maximális és minimális árfolyamszint közötti különbség 8 centet tett ki 2024 során, ez 8,2 százalékos mértékű kilengést jelentett.

3. ÁBRA: A DOLLÁR FŐBB DEVIZÁKKAL SZEMBENI ÁRFOLYAMVÁLTOZÁSA 2024. JAN. 1-HEZ KÉPEST (%)

Forrás: Refinitiv, Századvég-számítás

A japán jen árfolyamának alakulását a múlt évben, jelentős ingadozások mellett, alapvetően gyengülési trend uralta. Két időszakban láthattunk kismértékű erősödést, július közepe és szeptember közepe között és november közepe és december eleje között. A japán deviza a vizsgált időhorizonton 11,6 százalékkal – 141 jenről 157 jenre - gyengült a dollárhoz képest, ami 16 jen különbséget jelentett. A jen dollárhoz viszonyított ingadozásainak amplitúdója 15 százalék volt, ez 21 jennek felelt meg. Ez a deviza mutatta a vizsgált időszakban a legnagyobb arányú gyengülést és kilengést is a dollár viszonylatában.

Az angol font árfolyama a dollárhoz képest 2024-ben alapvetően enyhén gyengült. Ezt a trendet egy erősödési időszak tarkította, április utolsó harmada és szeptember vége között. Az időszak egészét tekintve a záró árfolyam 1,25 dollár volt, 2 centtel maradván el a nyitó értéktől, ez 1,7 százalékos gyengülésnek felelt meg. Az összes vizsgált deviza esetében a font gyengült a tárgyalt időszak során a legkisebb mértékben. Az angol font árfolyamának maximális és minimális szintje közötti különbség a múlt év során 11 cent volt, ami 8,6 százalékos kilengést jelentett.

A svájci frank árfolyamának múlt évi alakulását – kisebb ingadozásokkal kísérten – alapvetően enyhe gyengülési trend jellemezte. Ezt egy enyhe erősödési szakasz törte meg, május eleje

és szeptember vége között. A nyitó és záró árfolyama különbsége alapján 7,8 százalékkal (0,07 frank) zárt a fizetőeszköz gyengébben az év eleji árfolyamához képest. Elég jelentős ingadozások kísérték az árfolyam alakulását, a minimális és maximális árfolyam közötti különbség 0,08 frank volt, ami 9,4 százalékot jelentett.

A kínai jüan árfolyamának mozgása a múlt évben – jelentős kilengések mellett – alapvetően gyengülő tendencia által determinált volt. Ezt a trendet csak egy periódus során, július közepe és szeptember vége között, váltotta erősödés. A kínai fizetőeszköz a múlt év végén 2,8 százalékkal volt gyengébb (ekkor 1 dollár árfolyama 7,3 jüan volt), mint nyitáskor (ekkor 1 dollár értéke 7,1 jüannak felelt meg), a különbség 0,2 jüan volt. A múlt év során a jüan kilengéseinek mértéke a dollár árfolyamához képest 4,1 százalékos volt, ami 0,29 jüant jelentett.

A világ vizsgált, vezető tőzsdéinek árfolyamai 2024-ben alapvetően emelkedő trendet mutattak.

A japán tőzsdei árfolyamindex jelentős ingadozásokkal kísérten, alapvetően erős emelkedő tendenciát mutatott 2024 során. A múlt évi záró árfolyam (39 895 pont 6 606 ponttal, vagyis 20 százalékkal haladta meg a nyitó árfolyamot (33 288 pont). Ez volt a DAX mellett a legnagyobb arányú emelkedés a múlt évben a vizsgált tőzsdéket illetően. Mindezt jelentős mértékű, 34 százalékos – 10 766 pontos – maximális kilengés mellett lehetett megfigyelni. Ez a börze mutatta a legnagyobb arányú kilengést a vizsgáltak között.

A német tőzsde mozgását tekintve az elmúlt év során ingadozásokkal tarkított emelkedést produkált, csak augusztus első hetében egy enyhe csökkenő trend regisztrálható, ez azonban nem tudta a nyitó árfolyam közelébe levinni az index záró értékét. A záró árfolyam (19 909 pont) számottevően – 3 292 ponttal, ami 20 százalékos mérték – meghaladta a nyitót (16 617 pont). Az árfolyamindex alakulása a múlt évben jelentős volatilitást mutatott, a minimális és maximális árfolyamérték közötti különbség ennél a tőzsdénél 24 százalék (3 995 pont) volt.

4. ÁBRA: A FONTOSABB TŐZSDEINDEXEK ALAKULÁSA 2024. JAN. 4-ÉHEZ KÉPEST (%)

Forrás: Refinitiv, Századvég-számítás

A Dow Jones árfolyama a múlt évben szintén jelentősen ingadozott, számos csökkenő és emelkedő trendek váltották egymást, egészében viszont emelkedő trendet mutatott. A záró árfolyam a múlt év végén (42 574 pont) 5 133 ponttal volt a nyitó (37 740 pont) felett, ami 14 százalékos emelkedésnek felelt meg. Egészében véve a DJI múlt évi kilengéseinek amplitúdója szintén elég magas volt, 21 százalékot tett ki, ez 7 747 pontnak felelt meg.

Az FTSE vonatkozásában a múlt évben a trend alapvetően emelkedő volt, bár volt benne egy jelentős, kilengésekkel tarkított, stagnálási időszak is, május végétől az év végéig. Az egész évet tekintve a tőzsde záró értéke (8 150 pont) 427 ponttal múlta felül a nyitó értéket (7 723 pont), ami 6 százalékos emelkedésnek felelt meg. Az év során az árfolyam legnagyobb és legalacsonyabb értékei közötti különbség 13 százalékot, 1 000 pontot tett ki.

A Shanghai Composite árfolyamának menetét széles kilengések jellemezték a múlt év folyamán, éves viszonylatában alapvetően, a többi tőzsdéhez hasonlóan, emelkedés uralta 2024-ben. Két jelentős csökkenési időszakot mértek, május vége és szeptember közepe, valamint október eleje és közepe között. A tőzsdeindex záró értéke (3 407 pont) 453 ponttal, vagyis 15 százalékkal haladta meg a nyitó értéket (2 954 pont). A Shanghai Composite árfolyama kilengéseinek mértékére a múlt évben 29 százalékos volt, ami a 788 pontnak felelt meg.

A STOXX árfolyamának alakulását jelentős kilengések melletti enyhe emelkedés jellemezte. A jó néhány, hosszabb - rövidebb csökkenési időszakok között a legjelentősebb augusztus első hetében volt tapasztalható. Ennél a tőzsdénél a záró érték, 505 pont, 27 ponttal, 6 százalékkal múlta felül a nyitó, 478 pontos értéket. A maximális és minimális árfolyam érték közötti különbség szintén nagyon jelentős, 13 százalékos - 60 pont - volt.

2.1.5. Inflációs környezet

Az Egyesült Államokban 2024-ben az infláció szinte 2,9 százalék volt éves alapon, ami a 2023-as 3,4 százalékhoz képest fél százalékpontos csökkenést jelentett. Az élelmiszerek ára 2024-ben 2,5 százalékkal lett több, az energia ára 0,5 százalékkal, csökkentek. Azon belül az energetikai szolgáltatások ára 3,3 százalékkal nőttek, az energetikai termékek (például: benzin -13,1 százalék, gázolaj -3,4 százalék) árai 3,9 százalékkal mérséklődtek. Az élelmiszer és energiaárakon kívüli termékcsoporthoz pedig 3,2 százalékkal lett 2024 során magasabb, az energetikai szolgáltatások nélküli szolgáltatások árai pedig 0,5 százalékkal mérséklődtek. Láthatjuk tehát, hogy 2024-ben a 2023-hoz képesti a dezinflációs trend infláció determináló eleme az energiaárak (döntően benzin és gázolaj) csökkenése volt.

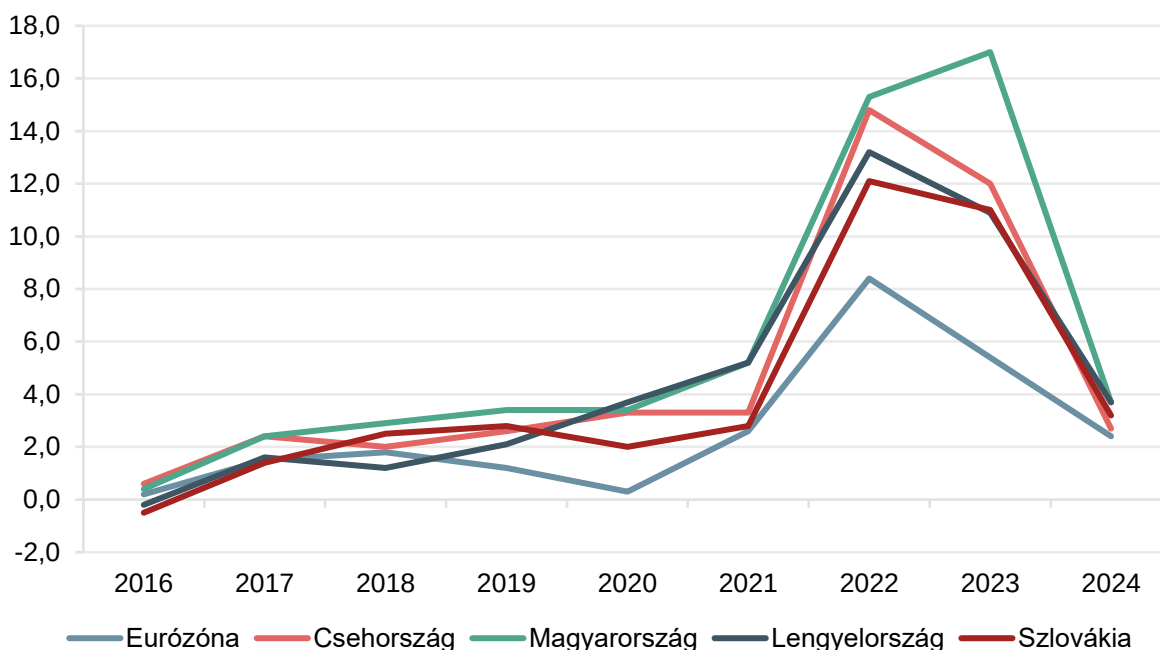
Az Európai Unió országai esetében az infláció a 2023-as évi 6,4 százalékról 2024-re 2,6 százalékra csökkent, tehát több mint a felére. Az euróövezet esetében a 2023-as 5,4 százalékos áremelkedést a múlt évben 2,4 százalékos követte. A három legmagasabb inflációt produkáló ország az EU tagállamok között 2024-ben Románia, Izland és Belgium voltak, rendre 5,8, 4,5 és 4,3 százalékkal. A legkisebb inflációt 2024 során az európai uniós tagállamok között Olaszország, Finnország és Litvánia esetében mérték, rendre 1,1, 1,0 és 0,9 százalékkal. Belgium (+2,0 százalék) kivételével minden uniós tagországban mérséklődött az áremelkedés üteme 2023 és 2024 között. A legnagyobb visszaesés Magyarország, 13,3 százalékpont, Csehország, 9,3 százalékpont és Szlovákia és Litvánia, 7,8 – 7,8 százalékpont volt látható.

2024 decemberében az euróövezet éves inflációs rátájához a szolgáltatások járultak hozzá a legnagyobb mértékben (+1,78 százalékpont), ezt követték az élelmiszerek, az alkohol és a

dohányáru (+0,51 százalékpont), a nem energiaipari termékek (+0,13 százalékpont) és az energia (+0,01 százalékpont).

5. ÁBRA: AZ EURÓÖVEZET ÉS A V4 ORSZÁGOK HARMONIZÁLT FOGYASZTÓIÁR-INDEXE (SZÁZALÉK, AZ ELŐZŐ ÉV AZONOS IDŐSZAKÁNAK BÁZISÁN)

Forrás: Eurostat

A visegrádi országok közül Csehországban az infláció üteme 2023-ban 12,0 százalékon állt, de 2024-re már 2,7 százalékra ment le, vagyis 9,3 százalékponttal lett kisebb. Szlovákiában a 2023. évi 11,0 százalékos drágulást 2024-re, 3,2 százalékos áremelkedés követte, ez 7,8 százalékpontos csökkenést jelentett. Lengyelország vonatkozásában azt állapíthattuk meg, hogy a 2023-as 10,9 százalékos fogyasztói áremelkedés 2024-ben 7,1 százalékponttal lett kisebb, elérve a 3,7 százalékot. Magyarországon 2023-ban 17 százalékos inflációt mértek, ez 2024-re 3,7 százalékra ment le, ami 13,3 százalékpontos mérséklődést jelentett. A V4 országok közül tehát 2024-ben hazánkban és Lengyelországban volt a legmagasabb az infláció, 3,7 – 3,7 százalékkal, majd Szlovákia következett, 3,2 százalékkal, végül Csehország 2,7 százalékkal.

2.2. A magyar gazdaság jelenlegi helyzete

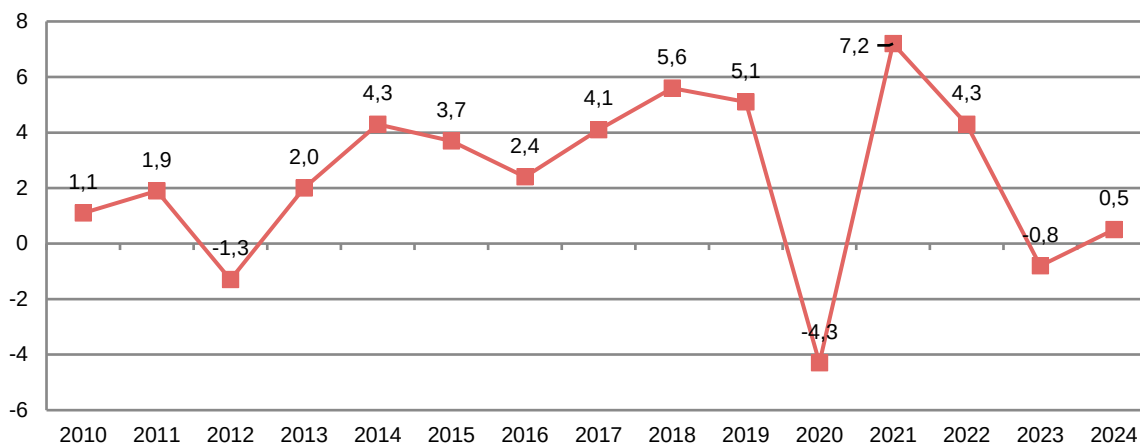
2.2.1. A gazdasági teljesítmény alakulása

A magyar gazdaság teljesítménye 2024-ben éves szinten a nyers adatok szerint 0,5 százalékkal, a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok 0,6 százalékkal bővült. A 2024. évi GDP értéke 81 514 milliárd Ft volt folyóáron². Az alábbi ábrák a bruttó hazai termék éves és negyedéves volumenindexeit mutatják.

² KSH 2025.04.10-i frissített adatai alapján.

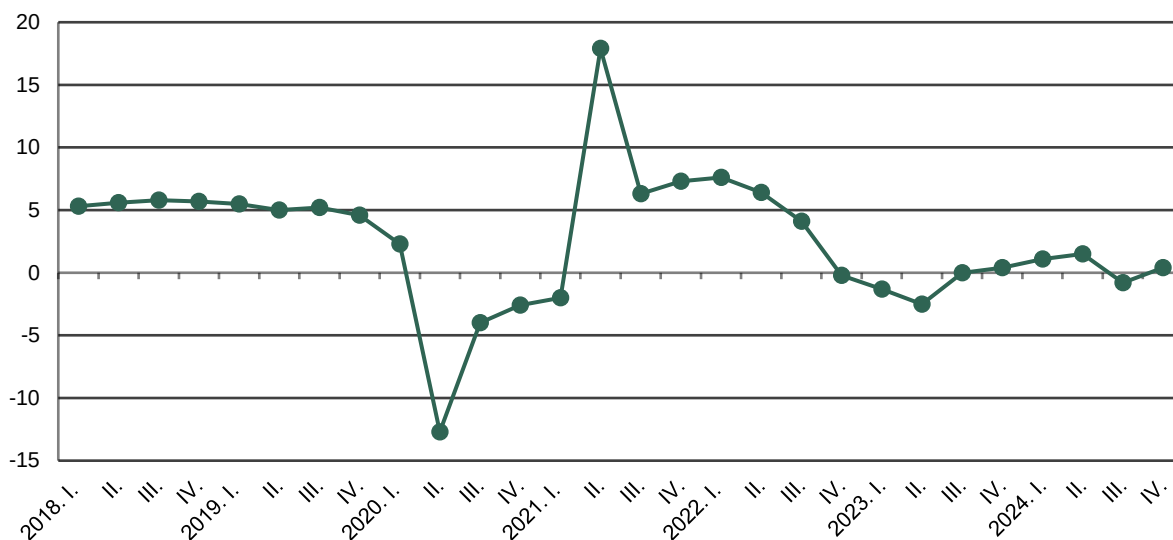

**6. ÁBRA: A BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (GDP) ÉVES VOLUMENINDEXE 2010-2024. KÖZÖTT
(ELŐZŐ ÉV=100 %)**

Forrás: KSH

**7. ÁBRA: A BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (GDP) NEGYEDÉVES VOLUMENINDEXE
NEGYEDÉVENKÉNT (ELŐZŐ ÉV=100 %)**

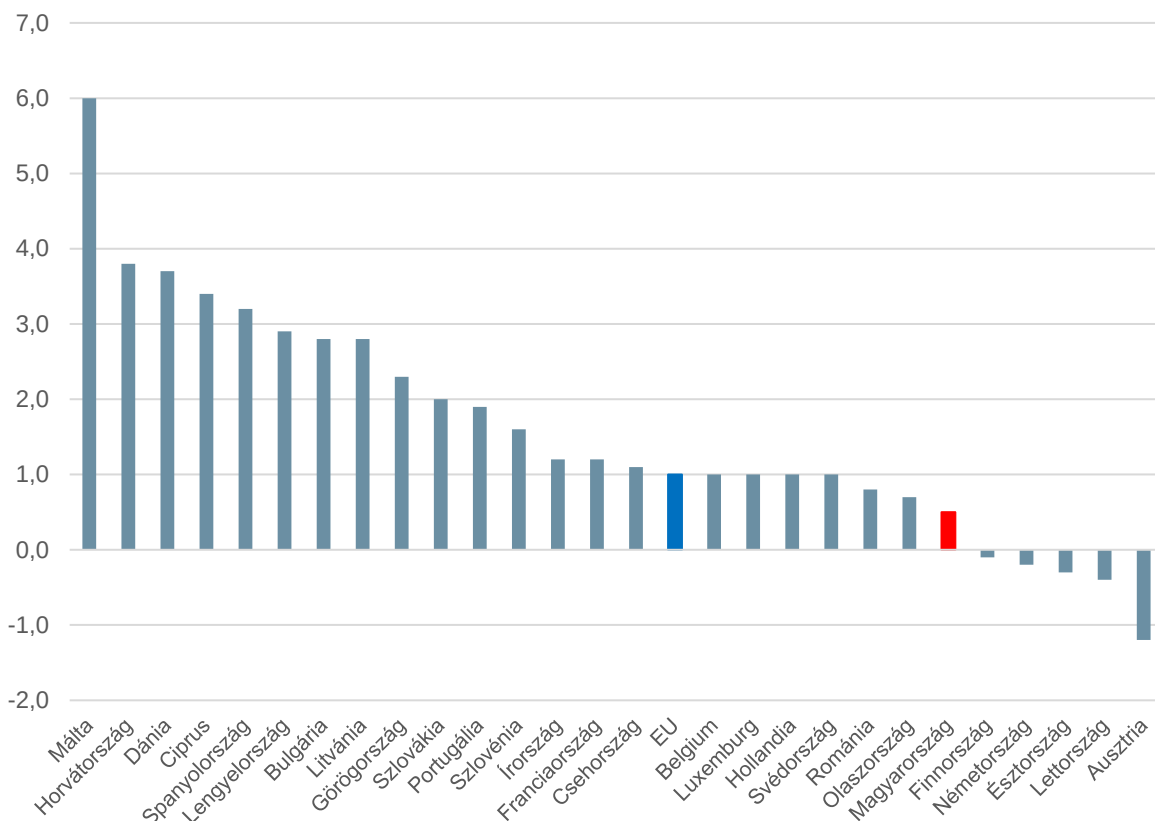
Forrás: KSH

2024-ben a nemzetközi folyamatok erősen befolyásolták a magyar gazdaság növekedését, illetve növekedési kilátásait. A globális inflációs trendeket tekintve a 2023-ban megkezdődött dezinflációs folyamat megállni látszott, ami miatt a hazai inflációs ráta csökkenési üteme is mérséklődött.

Az orosz-ukrán háború elhúzódása és a 2023 végén kitört Izrael-Gáza háború a korábbi időszakhoz hasonlóan jelentős geopolitikai kockázatokat hordoznak. Az előbbi főként az energiaárak és az energiaellátás terén jelentkező kockázatokat befolyásolja, az utóbbi – révén, hogy lényeges kereskedelmi útvonalak mentén zajlik – a szállítási költségek és kereskedelmi tevékenység alakulására van hatással.

8. ÁBRA: A BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (GDP) VOLUMENINDEXEI AZ EURÓPAI UNIÓ ORSZÁGAIBAN 2024-BEN (ELŐZŐ ÉV = 100%)

Forrás: Eurostat

A fenti ábra az európai uniós országok növekedési ütemeit mutatja százalékban 2024-ben. Néhány ország kivételével általánosságban elmondható, hogy kevésbé tudtak bővülni a tagállamok, mint a korábbi években. Az Európai Unió egészét tekintve 1,0 százalékos volt a gazdasági növekedés mértéke és az év során az erre vonatkozó növekedési kilátások folyamatosan romlottak. A tagállamok közül a magyar gazdaság szempontjából a legmeghatározóbb kérdés a német gazdasági, azon belül is az ipari termelés alakulása volt. A korábbi évek során Magyarország és Németország szoros gazdasági kapcsolatokat alakított ki, így a német gazdasági ciklusok a magyart is befolyásolják. A német gazdaság strukturális problémái 2018-ban jelentkeztek először, majd 2022-től az energiaválság és a gyenge európai konjunktúra is éreztette hatását. 2023. év végétől az elektromos autói iránti csökkenő kereslet megmutatkozott mind az autógyártás, mind a villamosberendezések gyártása ágazatban.

Termelési oldal³

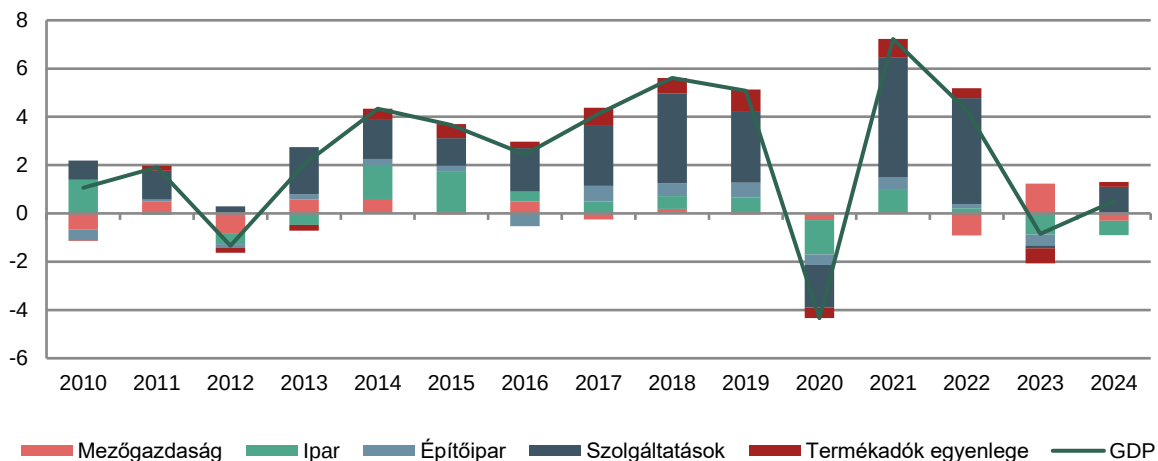
A bruttó hazai termék 2024. évi éves 0,5 százalékos bővülését a szolgáltatószektor bővülése támogatta, míg a mezőgazdaság, az ipar és az építőipar csökkenő teljesítménye negatívan hatott rá. A 2024-es évet tekintve a mezőgazdaság teljesítménye 10,4 százalékkal, az iparé 3,0 és az építőiparé 0,6 százalékkal esett vissza, míg a szolgáltatások hozzáadott értéke 2,1 százalékkal növekedett. A hozzájárulásokat tekintve a mezőgazdaság -0,3, az ipar -0,6, az építőipar 0,0, a szolgáltatások 1,1 százalékponttal, a termékadók- és támogatások egyenlege 0,2 százalékponttal járult hozzá a 2024-es GDP növekedéshez. Az alábbi ábrák

³ KSH 2025.04.10-i frissített GDP adatai alapján.

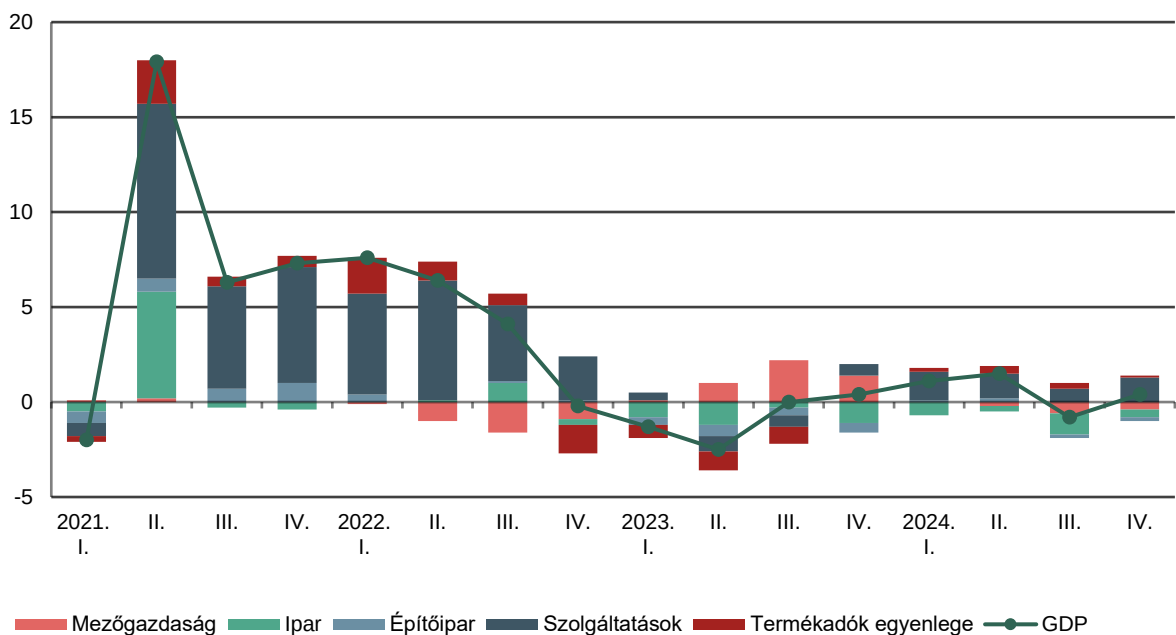
mutatják a termelési oldal hozzájárulását a GDP-változáshoz éves, illetve negyedéves bontásban.

9. ÁBRA: HOZZÁJÁRULÁS A GDP-VÁLTOZÁSÁHOZ 2010-2024 KÖZÖTT (TERMELÉSI OLDAL, SZÁZALÉKPONT, ELŐZŐ ÉV=100%)

Forrás: KSH

10. ÁBRA: HOZZÁJÁRULÁS A GDP-VÁLTOZÁSÁHOZ 2021. I-2024. IV KÖZÖTT (TERMELÉSI OLDAL, SZÁZALÉKPONT, ELŐZŐ ÉV=100%)

Forrás: KSH

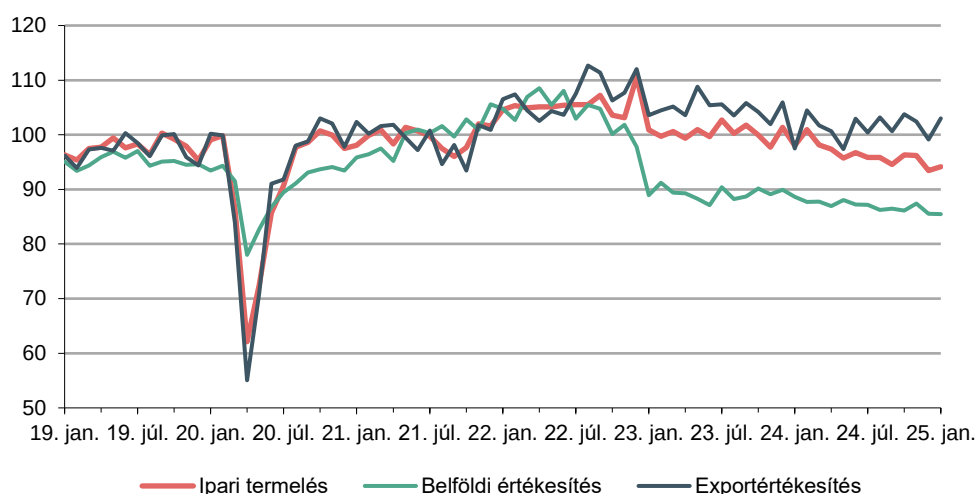
A GDP hozzájárulások tekintetében a 2023-as évvel összehasonlítva egy visszarendeződés volt megfigyelhető 2024-ben. A szolgáltatások pozitívan, míg a primer és szekunder szektorok negatívan járultak hozzá a gazdasági növekedéshez. A negyedéves dinamikákat tekintve – az előző év azonos időszakához viszonyítva – a mezőgazdaság és az ipar minden negyedévben negatívan, a szolgáltatások pedig pozitívan járultak hozzá a GDP növekedéshez. Az építőipar az első félévben pozitívan, majd negatívan járult hozzá a növekedéshez.

A **mezőgazdaság** teljesítményét illetően az állattenyésztés és a növénytermesztés is visszaesett. A növénytermesztés volumenének csökkenéséhez hozzájárult egyrészt a nyárvégi aszály, ami csökkentette a kukorica és a napraforgómag termelést. Másrészt a termőterületek csökkenése visszafogta a kalászos növények termesztését. A megfigyelt folyamatok rámutatnak, hogy a mezőgazdaság teljesítménye hektikusan alakult az utóbbi években és jellegéből fakadóan kitett az időjárás változásainak.

Az **ipar** hozzáadott értékének 3,0 százalékos csökkenése mellett az ipari termelés 2024-ben 4,3 százalékkal, az értékesítés 3,6 százalékkal mérséklődött. Az alábbi ábra havi bontásban és fix bázison ábrázolja a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított ipari termelési, ipari belföldi és exportértékesítési adatokat. Ahogyan az ábrán is látható az ipari termelés 2023 elejétől fogva egy csökkenő trendet mutat, így a 2024-es ipari termelési szint nagyságrendileg megegyezik a 2019-es szinttel. Az ipari termelés csökkenésével az értékesítés volumene is folyamatosan mérséklődött egy egyszeri felugrástól eltekintve 2024 februárjában. Az értékesítés megoszlása rámutat arra, hogy a visszaesés oka leginkább a belföldi kereslet csökkenése volt, ami egyértelmű problémára utal a hazai beruházási kedvet és termelési kilátásokat illetően. Az export kereslet, amely az összkereslet több, mint 60 százalékát adja, néhány százalékos bővülése kis mértékben ellensúlyozni tudta a kereslet csökkenését. Azonban 2024 folyamán szembesültünk a külső konjunktúrakilátás romlásával, főként a német felvevőpiac gyengélkedésével, így kérdéses, hogy a külpiazi exportkereslet meddig fogja még támogatni a magyar ipari termelést.

11. ÁBRA: A HAVI IPARI TERMELÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS ALAKULÁSA
(2021.ÉV HAVI ÁTLAGA = 100%)

Megjegyzés: Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított indexek.

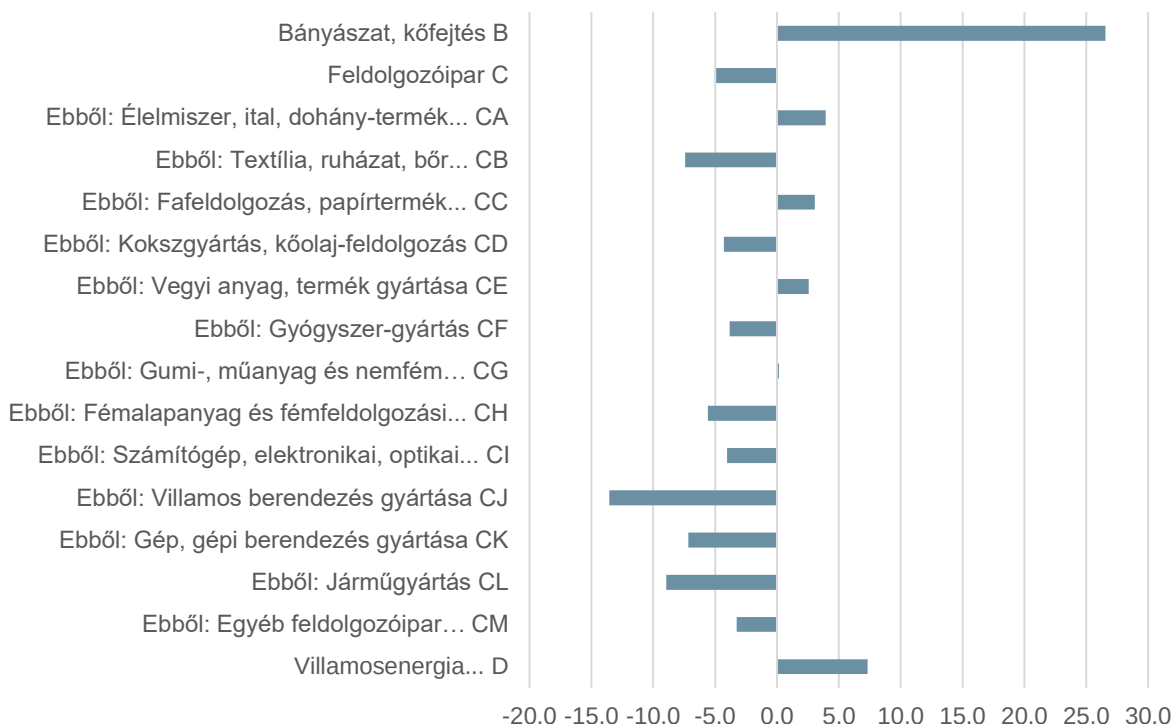
Forrás: KSH

Az ipari termelésen belül az alágak 2024-es volumenváltozásait szemlélteti az alábbi ábra. A bányászat, kőfejtés ágazat kiugró 26,5 százalékos teljesítménye mögött az előző évi alacsony bázis áll, ugyanis 2023-ban az alág 31,3 százalékos termeléseszköcsökkenést mutatott. Az ipari termelés 95 százalékát adó **feldolgozóipar** 4,9 százalékkal esett vissza a tavalyi év folyamán. A feldolgozóipari termelés legnagyobb súlyú alága (25%-os súllyal), a járműgyártás termelése 9,0 százalékkal csökkent 2023-hoz viszonyítva. A járműipari alág termelése már kisebb megszakítással 2023 novembere óta tart, melynek oka a német felvevőpiac strukturális és keresleti problémái. A második legnagyobb súlyú alág az élelmiszeripar (12%-os súllyal) a

2023-as évi visszaesést követően 2024-ben 3,9 százalékkal növekedett. A harmadik legnagyobb alág (10%-os súllyal) a villamosberendezés gyártása 13,6 százalékkal csökkent. Emellett inkább az alacsonyabb súlyú ágazatok a fafeldolgozás (3%), a vegyianyag (5%) és a gumigyártás (8%) alágak tudtak növekedni rendre 3,1, 2,6 és 0,2 százalékkal.

**12. ÁBRA: AZ IPARI TERMELÉS ALÁGAINAK VOLUMENINDEXEI 2024-BEN
(ELŐZŐ ÉV = 100%)**

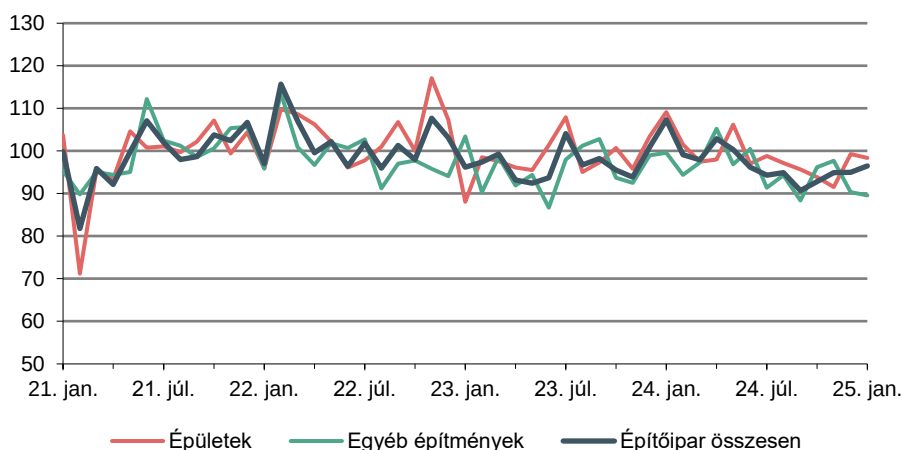
Forrás: KSH

Az **építőipar** hozzáadott értéke 0,6 százalékkal csökkent, míg az építőipari termelés volumene 0,4 százalékkal esett vissza. Ezen belül az ágazat felét kitevő épületek és az egyéb építmények építésének volumene 3,4 és 17,1 százalékkal csökkentek. Az ágazat másik felét kitevő speciális szaképítés volumene 10,6 százalékkal nőtt. Összességében az épületek építésénél már második éve látjuk a volumencsökkenést.

Az alábbi ábra havi bontásban és fix bázison ábrázolja a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított építőipari termelési és építményfőcsoportjainak termelési adatait. 2024-ben csak áprilisban és májusban tudott növekedni az építőipari termelés, a többi hónapban csökkent a termelés volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az ábrán azonban látható, hogy a csökkenés üteme lassult az év második felében, amely jelezhet trendfordulót az építőiparban.

13. ÁBRA: ÉPÍTŐIPAR ALAKULÁSA (2021. ÉV HAVIÁTLAGA = 100%)

Megjegyzés: Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított indexek.

Forrás: KSH

A **szolgáltatási szektor** hozzáadott érték alapon 2,1 százalékkal növekedett 2024-ben, melyhez kapcsolódóan az alábbi ábra mutatja az egyes szolgáltatások volumenváltozását 2024-ben. A legnagyobb – 24 százalékos – súllyal rendelkező közigazgatás ágazat 1,6, a második legnagyobb ágazat, a kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazat (18%-os súly) 1,8 százalékkal tudott növekedni. Ezen belül a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás alág 5,4 százalékkal bővült éves alapon, melyhez egyaránt hozzájárult a magyarok és a külföldiek utazási kedve is a turisztikai adatok alapján. Emellett a kereskedelem alág bővülése mutatja, hogy a lakosságra jellemző óvatossági motívum a tavalyi év folyamán oldódott és nőtt a fogyasztási hajlandóság. A 17 százalékos súlyú ingatlanügyletek és a 15 százalékos súlyt képviselő szakmai tudományos tevékenységek 1,3, illetve 2,1 százalékkal tudtak növekedni. A kisebb súlyú ágazatok növekedtek igazán 2024-ben: a 8 százalékos súlyú információ, kommunikáció 4,4 százalékkal, a művészet, szórakoztatás ágazat (4%-os súllyal) 4,0 százalékkal bővültek.

14. ÁBRA: A SZOLGÁLTATÁS SZÉKTOR ÉS A SZOLGÁLTATÁSOK VOLUMENINDEXEI 2024-BEN (ELŐZŐ ÉV = 100%)

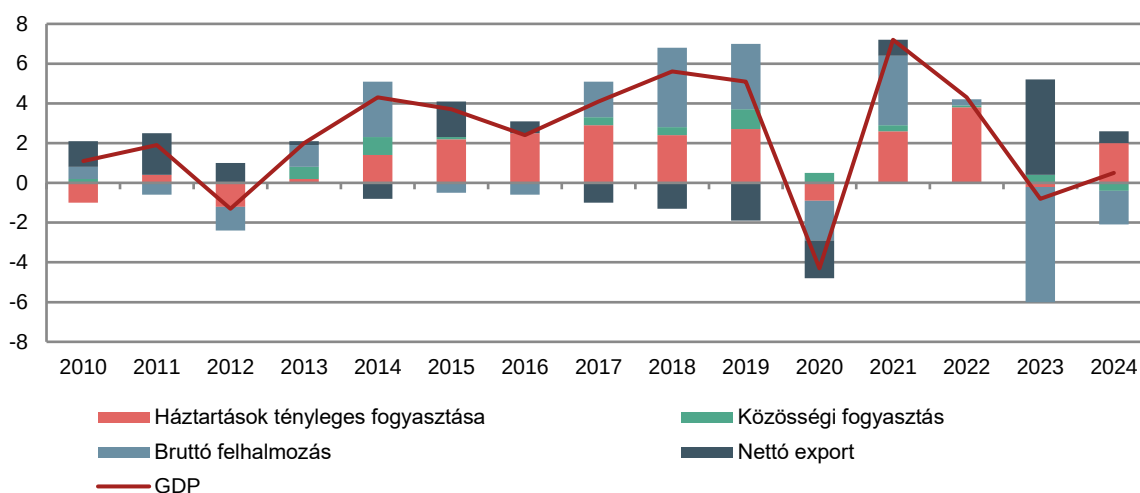
Forrás: KSH

Felhasználási oldal⁴

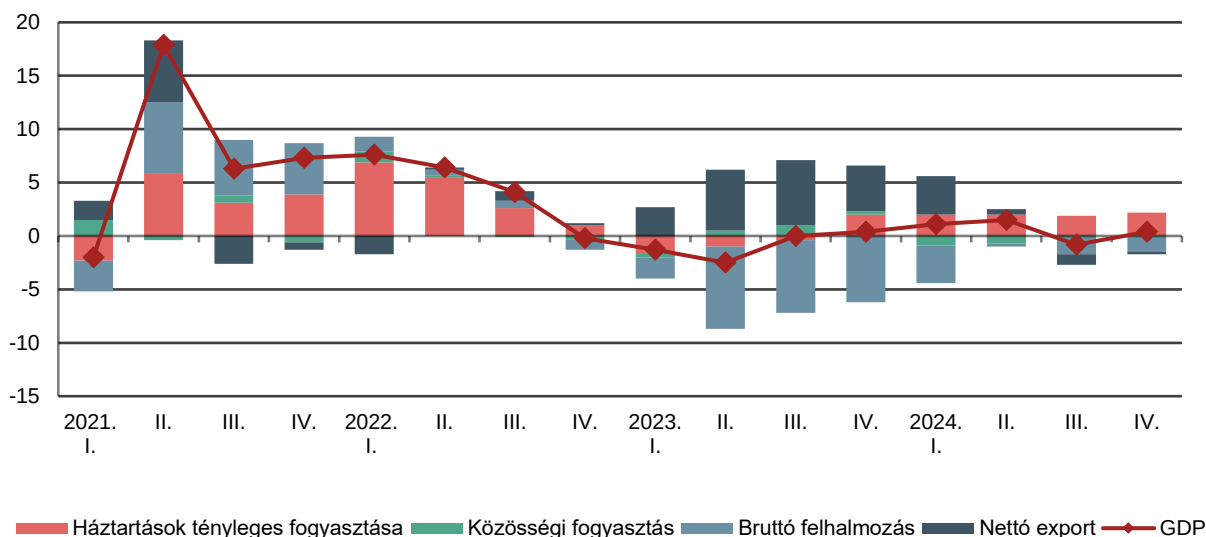
A felhasználási oldal esetében a 2024. évi 0,5 százalékos GDP-növekedést támogatta a háztartások fogyasztásának növekedése és a pozitív nettó export, azonban a közösségi fogyasztás és a bruttó felhalmozás csökkenése ellentétesen hatott. Az egyes tételeket tekintve éves szinten a háztartások tényleges fogyasztása a 2,0, a közösségi fogyasztás -0,4, a bruttó felhalmozás -1,7, a nettó export 0,6 százalékponttal járult hozzá a magyar gazdaság növekedéséhez. Az alábbi ábrák mutatják a felhasználás oldali tételek hozzájárulását a GDP-változáshoz éves, illetve negyedéves bontásban.

15. ÁBRA: HOZZÁJÁRULÁS A GDP-VÁLTOZÁSÁHOZ 2010-2024 KÖZÖTT (FELHASZNÁLÁSI OLDAL, SZÁZALÉKPONT, ELŐZŐ ÉV=100%)

Forrás: KSH

16. ÁBRA: HOZZÁJÁRULÁS A GDP-VÁLTOZÁSÁHOZ 2021. I.-2024. IV. NEGYEDÉV KÖZÖTT (FELHASZNÁLÁSI OLDAL, SZÁZALÉKPONT, ELŐZŐ ÉV=100%)

Forrás: KSH

⁴ KSH 2024.04.02-i frissített GDP adatai alapján.

2024-ben a lakosságnál az addig jellemző óvatossági motívum oldódása és a fogyasztói bizalom erősödése volt megfigyelhető, melyet jelentős mértékben támogatott a reálbérek emelkedése. A fogyasztási hajlandóság növekedésének hatására a **háztartások tényleges fogyasztása** 5,0 százalékkal növekedett, az évközi adatokat tekintve a háztartások tényleges fogyasztásának növekedése minden negyedévben megfigyelhető volt. Ezzel szemben az államháztartás által finanszírozott **közösségi fogyasztás** minden negyedévben csökkent, éves szinten 5,8 százalékkal esett vissza, így gyakorolva negatív hatást a GDP-bővülésre. A **bruttó felhalmozás** – előző évi csökkenés után – 2024-ben tovább csökkent, éves szinten 6,1 százalékkal esett vissza. Ezen belül a **bruttó állóeszköz-felhalmozás** 11,3 százalékkal csökkent. A felhalmozás csökkenésének hátterében elsősorban a vállalati beruházások elmaradása, illetve az állami beruházások átütemezése állt. A vállalatok részéről mérsékelte a beruházási kedvet a külső-, illetve a belső kereslet visszaesésével kapcsolatos aggodalmak, a munkaerőköltségek növekedése, illetve a beszállítói árak emelkedése. Összességében a belföldi felhasználás 0,7 százalékponttal járult hozzá a GDP változásához.

A belföldi felhasználással szemben a **nettó export** hozzájárulása pozitív volt a tavalyi év során. A negyedéves dinamikákat tekintve azonban látható, hogy az év első felében pozitívan, a másodikban pedig negatívan járult hozzá a gazdasági növekedéshez. Negyedéves alapon, az előző év azonos időszakához viszonyítva mind az import, mind az export visszaesést mutatott, és az év második felére haladta meg az export csökkenése az import visszaesését, ami a nettó export negatív GDP-hozzájárulását vonta maga után. Az import és az export visszaesése főként a termékkereskedelem mérséklődésének tudható be. Az összexport 77, az összimport 82 százalékát teszi ki az áruforgalom, így az áruexport 4,6 és az áruimport 5,2 százalékos mérséklődését a szolgáltatásexport 4,3 és a szolgáltatásimport 7,1 százalékos növekedése nem tudta ellensúlyozni. Összességében 2024-ben az export 2,8 százalékkal, az import 3,3 százalékkal csökkent az előző évhez képest. Az export esetében a visszaeső külső kereslet a csökkenés oka, míg az import esetében az export visszaesése magyarázhatja a csökkenést, azonban ellentétes, importnövelő hatással jár a háztartási fogyasztás emelkedése. Vélhetően ez a két ellentétes hatás vezetett odáig, hogy a nettó export alig tudott hozzájárulni a tavalyi GDP növekedéséhez. A **külkereskedelmi egyenleg** 2024-ben folyó áron 4 524 milliárd forintot mutatott, melynek nagyobbik része – az előbb bemutatott export és import dinamikákkal összhangban – az év első felében keletkezett.

2.2.2. Munkaerőpiaci folyamatok

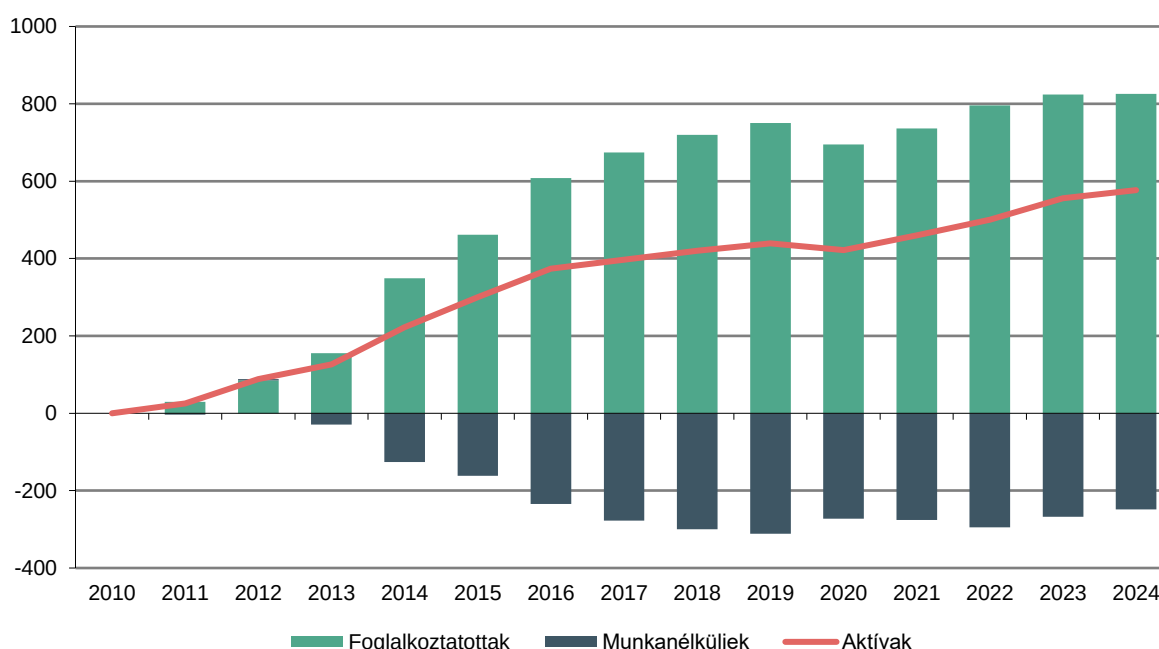
A hazai munkaerőpiac 2010 óta folyamatosan bővülni tudott, a munkaképes korú társadalom aktivitása és vele párhuzamosan a foglalkoztatás is dinamikusabban növekedett, míg a munkanélküliség csökkent. Ugyan a COVID-19 világjárvány okozta gazdasági és társadalmi nehézségek hatásaként ez a folyamat 2020-ban megtört, azonban a gyors korrekciónak köszönhetően 2021-től már folytatódni tudott a korábbi trendszerű növekedés. A hazai foglalkoztatáspolitikának köszönhetően a társadalom munkaerő-tartaléka kiaknázása sikeresen le tudott zajlani.

2024-ben a 15-74 éves népességen belül a gazdaságilag aktívak száma 4 millió 920 ezer fő volt (az aktivitási ráta 68,1 százalék), ami a korábbi év azonos időszakához viszonyítva a munkaerőpiac 21 ezer fős bővülésének felel meg. Az elmúlt évben a foglalkoztatottak létszáma 1,8 ezer fővel emelkedett, ezzel egyidőben viszont a munkanélküliek száma is nőtt, 19,2 ezer fővel.

A 2024. évi munkaerőpiaci folyamatokat nagyban meghatározták a korábbi, 2023-as folyamatok, amik áthúzódó hatása még a tavalyi évben is erősen érződött. 2023-ban a magas infláció miatt a megélhetési költségek jelentősen megemelkedtek, a megnövekedett költségek az inaktív népesség egy részét a munkaerőpiacra való belépésre ösztönözték. Ennek a többlet munkaerő-kínálatnak bizonyos része rögtön munkába tudott állni, egyesek viszont rövidebb-hosszabb ideig még álláskeresők maradtak, így a foglalkoztatottak száma mellett a munkanélküliek száma is megnőtt. 2024-ben a stabilizálódó kamatkörnyezet és az árszintemelkedés normalizálódása lehetőséget teremtett arra, hogy a háztartások újratervezhessék bevételeiket és kiadásait is. A korábbi évben újonnan belépők egy része így fokozatosan – elsőként munkanélküli státuszba – visszalépett a gazdaságilag inaktívak közé. Másik fontos szempont, hogy több makrogazdasági folyamat – a globálisan jelentkező autópári nehézségek, az építőipar lassulása – egyszerre sújtja a munkaerőpiacot, ami a munkáltatókat kivárássra sarkallja. A gazdasági kilátások javulásával a munkanélküliek száma is visszatér majd a korábbi pályájára.

17. ÁBRA: AZ AKTIVITÁS, A FOGLALKOZTATOTTSÁG ÉS A MUNKANÉLKÜLISÉG ALAKULÁSA (EZER FŐ, 2010 = 0)

Forrás: KSH, Századvég-számítás

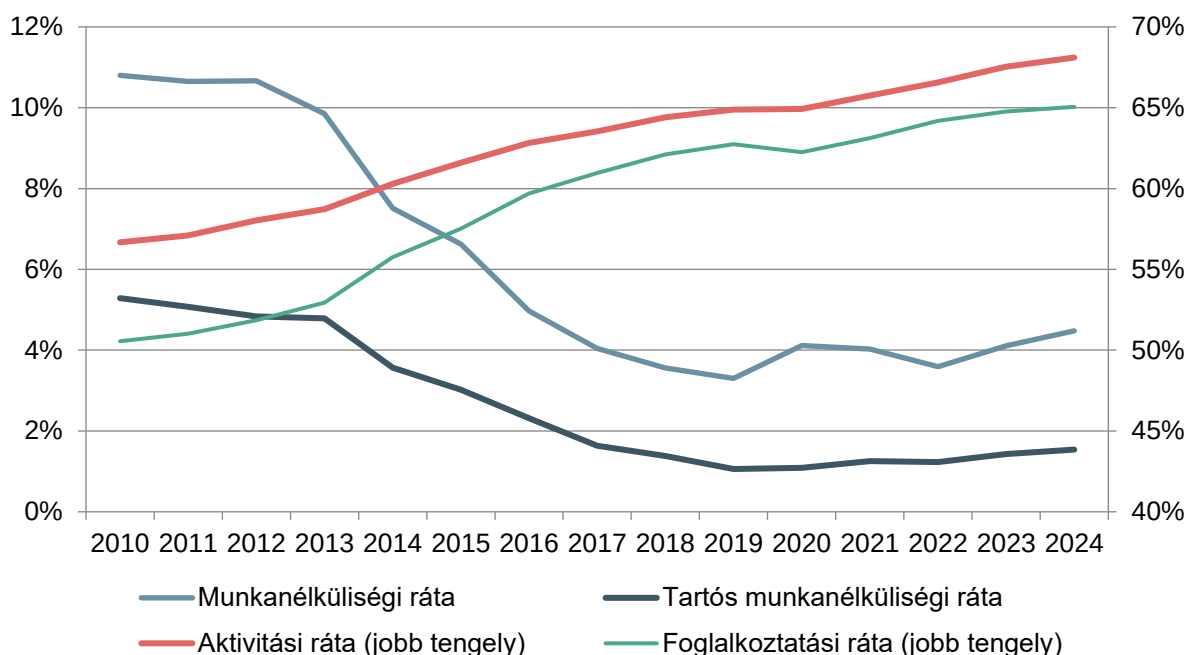
2024-ben a teljes munkaidőben alkalmazottak létszáma 12,3 ezer fővel, 3 millió 177 ezer főre csökkent a nemzetgazdaságban. Az alkalmazottak számának csökkenése mögött ellentétes irányú mozgások állnak. A versenyszférában az alkalmazottak száma az elmúlt évben 14,8 ezer fővel, költségvetésben pedig 4,8 ezer fővel csökkent. A nonprofit szervezetek körében tavaly is folytatódott az alkalmazottak 2013 óta tartó bővülése, az alkalmazottak száma 7,4 ezer fővel emelkedett. A közfoglalkoztatottak száma a tavalyi évben átlagosan 65,5 ezer fő körül alakult, amely 800 fős csökkenést jelent a megelőző évhez képest, vagyis a Start munkaprogramok továbbra is marginális szerepet töltenek be a magyar munkaerőpiacon.

A Központi Statisztikai Hivatal 2019 óta gyűjt adatokat a teljes nemzetgazdaságban alkalmazottak számáról. Az azóta eltelt hat évben a versenyszférában alkalmazottak aránya 70-72 százalék között mozgott, a költségvetésben az időszak eleji 24 százalékról

21 százalékra csökkent, míg a nonprofit szektorban a hat év alatt 5 százalékról 7 százalékra emelkedett.

18. ÁBRA: A LEGFŐBB MUNKAERŐPIACI ADATOK ALAKULÁSA

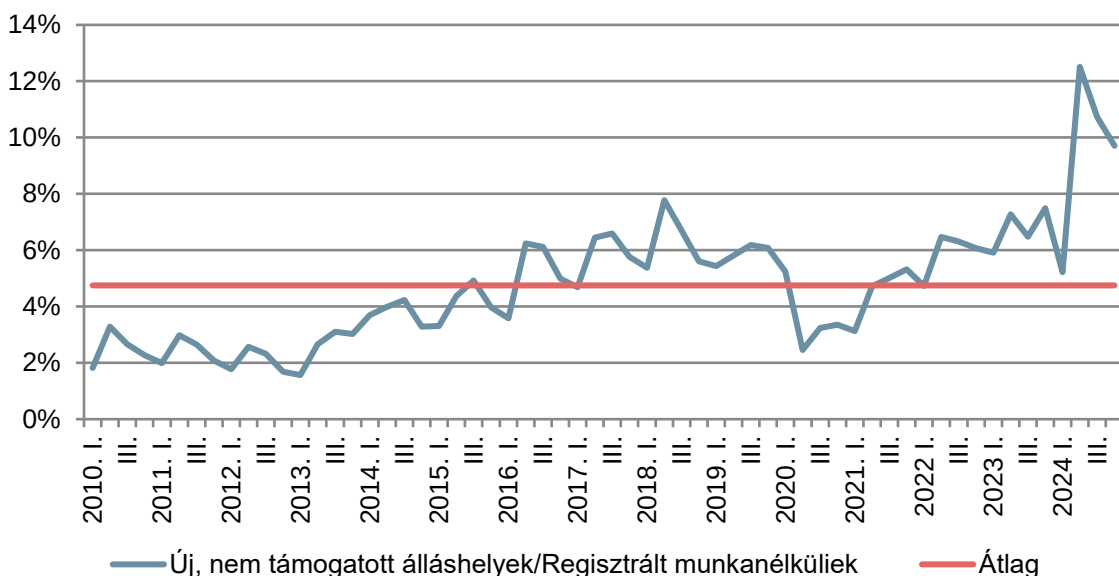
Forrás: KSH, Századvég-számítás

2024-ben a munkanélüliek száma 19,2 ezer fővel, 220,4 ezer főre nőtt, a munkanélküliségi ráta így elérte a 4,5 százalékot, ami éves viszonylatban 0,4 százalékpontos emelkedést jelent. A munkanélüliekben belül a tartósan, legalább egy éve állástalanok aránya 34,8 százalékról 34,4 százalékra csökkent.

A KSH 2024-es üres álláshely statisztikája alapján az állások 2,1 százaléka volt betöltetlen a nemzetgazdaságban, ami 0,3 százalékponttal alacsonyabb a megelőző évhez képest. A teljes nemzetgazdaságban érvényes arány megoszlása nemzetgazdasági áganként eltérő, a költségvetésben az üres álláshelyek aránya 3,8 százalék, míg a versenyszférában ez az arány 1,8 százalék volt. A hazai munkaerőpiac az elmúlt két évben szisztematikusan lazult, összességében viszont még mindig egy aránylag feszes munkaerőpiacot láthattunk.

19. ÁBRA: A MUNKAERŐPIAC FESZESSÉGE (SZEZONÁLISAN KIIGAZÍTOTT ADATOK)

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Századvég-számítás

A teljes nemzetgazdaságban a bruttó átlagkereset 13,2 százalékkal 646 800 forintra emelkedett 2024-ben. Ezen belül a versenyszférában 12,1, a költségvetési intézményeknél 16,8, míg a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek körében 15,6 százalékos béremelkedés valósult meg. A tavalyi év bérdinamikáját erősen befolyásolta a minimálbér (15 százalékos) és a garantált bérminimum (10 százalékos) 2023 decemberében életbe lépő emelkedése és a közszférát érintő kormányzati béremelések. A nettó átlagkereset szintén 13,2 százalékkal 430,0 ezer forintra emelkedett. 2024-ben az átlagos éves pénzromlás mértéke 3,7 százalékot tett ki, így a reálkeresetek 9,2 százalékkal növekedtek a tavalyi évben.

2.2.3. Infláció és monetáris kondíciók

2024-ben a fogyasztói árak Magyarországon átlagosan 3,7 százalékkal növekedtek 2023-hoz képest. Az elmúlt évben tapasztalt infláció jelentős lassulást jelent a 2022-es 14,5 százalékos, illetve a 2023-as 17,6 százalékos infláció után. A hazai pénzromlási ütem 2020 után került ismételtelen a jegybanki célsávon belülre.

Az infláció éven belüli lefutásának vizsgálata során látható, hogy az érték leginkább a 3 és a 4 százalékos szint közötti szint között ingadozott, az inflációs célsávból csak három alkalommal lépett ki. A pénzromlás üteme januárban 3,8 százalékot tett ki, majd júliusig oldalazás volt látható az inflációs értékekben. Augusztus és szeptember között erősödtek a dezinflációs folyamatok, aminek köszönhetően szeptemberre már 3,0 százalékra csökkent az infláció. A következő hónapokban azonban ismételtelen gyorsult a pénzromlási ütem, így decemberre (4,6 százalék) már ismételtelen kilépett a jegybanki célsávból. Az infláció év végi gyorsulásában az élelmiszer- és az üzemanyagárak emelkedése játszott a legnagyobb szerepet. Összességében elmondható, hogy a 2024. évi átlagos infláció 13,9 százalékponttal volt alacsonyabb a 2023-as értéknél. Az inflációs folyamatok az év eleji várakozásokhoz képest is kedvezőbben alakultak, amiben a világpiaci nyersanyag és alapanyagárak alakulása mellett a forintárfolyam stabilitása is szerepet játszott.

A főbb termékcsoporthoz legnagyobban mértékben, 8,9 százalékkal, a szolgáltatások ára nőtt. A szolgáltatások áremelkedése az elmúlt évben (13,2 százalék) a magas inflációs környezetben csak a negyedik legmagasabbnak számított, azonban ennél a termékcsoporthoz a leglassabbak a deflációs folyamatok. Ebben szerepet játszik, hogy számos szolgáltató – például telekommunikációs cégek – az elmúlt év inflációja alapján hajtják végre a díjcsomagok áremelését, ami ragadóssá teszi az inflációt a szolgáltatás-szektorban.

A szolgáltatásokon belül legnagyobban mértékben a színházi (21,6 százalék) és mozi (16,4 százalék) belépők drágultak. Emellett a tv előfizetés esetében 14,3 százalékos, a szerencsejátéknál 14,0 százalékos, míg a telefon és internetszolgáltatásoknál 17,9 százalékos áremelkedés volt megfigyelhető. Ezzel szemben csökkentette a főcsoport inflációját az ország- és vármegyebérlé bevezetésének áthúzó hatása, aminek köszönhetően a munkahelyre és iskolába történő utazás ára átlagosan 7,2 százalékkal csökkent. Emellett a személyszállítás, vízdíj és csatornadíj árának a változatlansága is pozitívan járult hozzá a szolgáltatások inflációjához.

Az élelmiszerek esetében az árak növekedési ütemének a valós inflációnál jóval nagyobb szerepe van. Ennek oka, hogy az állampolgárok leggyakrabban élelmiszert vásárolnak, ezért a szerepe a lakosság észlelésében is jelentősebb az inflációs kosárban becsült súlyánál.

Az élelmiszereken belül a hús, a hal és az ezekből készült készítmények ára átlagosan 0,8 százalékkal növekedett 2024-ben. Az emelkedést hajtotta a sertéshús árának 6,7 százalékos növekedése, illetve az egyéb húsok 5,3 százalékos áremelkedése. Több termék esetében már árcsökkenés is látható: a baromfihús ára 3,0 százalékkal, a hal ára pedig 0,3 százalékkal csökkent 2024-ben.

Az év folyamán a tej, tojás és egyéb tejtermékek esetében volt tapasztalható az egyik legjelentősebb a defláció az élelmiszerek között, átlagosan 3,9 százalékkal csökkentek az árak. A kedvező inflációs folyamatokban szerepet játszott az is, hogy a 2023-as jelentős áremelkedéshez történt a viszonyítás, így a bázishatás is meghatározó a kedvező folyamatokban. A termékeken belül a tojás ára 9,8 százalékkal, míg a sajt ára 4,4 százalékkal csökkent az év folyamán.

A cereáliák, édességek ára 1,2 százalékkal nőtt 2024 folyamán. Az árucsoporton belül jelentős eltérések láthatók. A száraztészta ára 9,6 százalékkal, a kenyéré pedig 5,1 százalékkal csökkent. Ezzel szemben a cukor ára 18,0 százalékkal, a csokoládé és kakaó ára pedig 11,0 százalékkal lett több 2023-hoz viszonyítva.

A zöldség, gyümölcs, burgonya ára átlagosan 3,9 százalékkal emelkedett. Az átlagosnál jelentősebb növekedés látható többek között a gyümölcs- és zöldséglé, valamint a friss zöldség esetében is (9,7 és 4,8 százalék). A fűszerek és egyéb élelmiszerek 1,0 százalékkal, a házon kívüli étkezés 8,3 százalékkal, míg a kávé, a tea, az üdítőitalok 5,4 százalékkal kerültek többbe az előző évhez képest. A szeszes italok és dohányárak átlagosan 4,5 százalékkal drágultak 2024 folyamán.

A mezőgazdasági termelői árak 2024-ben átlagosan 3,2 százalékkal csökkentek. A legkedvezőbb folyamatok a burgonya (13,1 százalékos csökkenés), illetve a zöldségek (8,5 százalékos csökkenés) esetében játszódtak le. Ezzel szemben jelentősen, átlagosan 17,4 százalékkal nőtt a burgonya termelőiár-indexe az év folyamán. Az ipari növények esetében szintén ár-növekedés (10,2 százalék) volt látható 2024 folyamán.

A háztartási energia ára átlagosan 4,6 százalékkal csökkent 2024 folyamán. A főcsoporton belül egy esetben sem történt áremelkedés. A vezetékes gáz esetében 9,5 százalékos, az

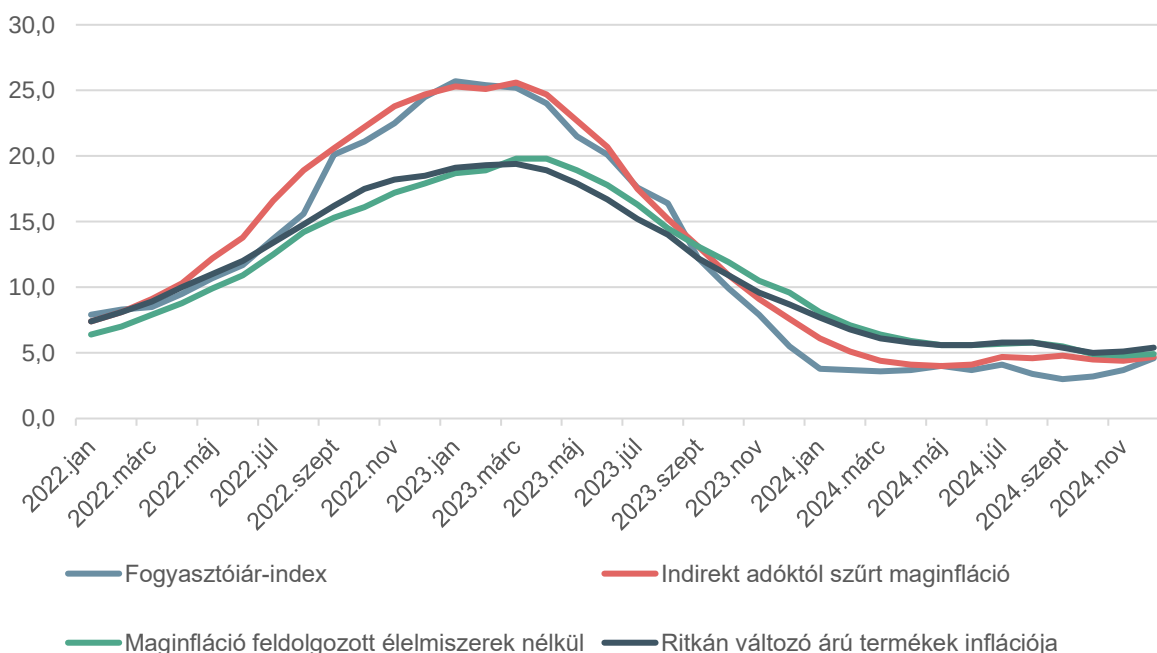
elektromos energia esetében pedig 2,0 százalékos árcsökkenés volt megfigyelhető. A brikett ára is 4,9 százalékkal csökkent, azonban a kisebb súly miatt ez kisebb szerepet játszott a főcsoport inflációs folyamataiban. Összességében a vezetékes gázra és az elektromos energiára vonatkozó hatósági árszabályozás nem változott, azonban az enyhébb télnek köszönhetően csökkenő fogyasztás azt eredményezte, hogy kevesebb háztartás esetében valósult meg a piaci díjszabás. A vezetékes gáz árcsökkenése elsősorban ennek a tényezőnek tudható be.

Az egyéb cikkek, üzemanyagok esetében átlagosan 1,7 százalék volt az áremelkedés. A növekedéshez jelentékeny mértékben járult hozzá a tankönyvek 19,9 százalékos, az újság és folyóirat 14,1 százalékos, illetve a tanszer és írószer 8,8 százalékos árnövekedése. Ezzel szemben átlag alatti mértékben nőtt a járműüzemanyagok ára. Éves átlagban csak 0,4 százalék volt az infláció az üzemanyagok esetében, ami a 6 százalékot is meghaladó súlyának köszönhetően nemcsak a főcsoport, hanem a teljes infláció alakulására is pozitív hatást gyakorolt.

A ruházkodási cikkek 2024-ben átlagosan 4,2 százalékkal lettek drágábbak, mint az előző év folyamán. A szövetek drágultak a legnagyobb mértékben (6,6 százalék), ennek súlya a fogyasztói kosárban azonban igen alacsony. Ezen felül az átlagon felüli infláció volt tapasztalható a férfiruházat és a divatáru esetében is (6,4 százalék, illetve 5,6 százalék).

A tartós fogyasztási cikkek esetében már szintén defláció volt az év folyamán, 0,9 százalékkal csökkentek az árak. A kedvező inflációs folyamatokban a forintárfolyam erősödése is jelentős szerepet játszott. A termékcsoporton belül az ékszerek (8,5 százalék), illetve az új személygépjárművek (4,5 százalék) ára emelkedett a legnagyobb mértékben. Emellett a kerékpárok (3,2 százalék), illetve a konyha és egyéb bútorok (3,4 százalék) esetében is átlag feletti volt az árnövekedés.

20. ÁBRA: INFLÁCIÓ ALAKULÁSA (ÉVES VÁLTOZÁS SZÁZALÉKÁBAN)

Forrás: MNB

A Magyar Nemzeti Bank inflációs alapmutatói közül az indirekt adóktól szűrt maginfláció a 2023-as 18,1 százalék után 2024-ben 4,6 százalékot tett ki. 9,9 százalékponttal, 5,9 százalékra csökkent a feldolgozott élelmiszerek nélkül számított maginfláció, míg a ritkán változó árú termékek inflációja 15,2 százalékról 5,8 százalékra lassult éves átlagban. Az adatok alapján látható, hogy az infláció csökkenését nagyobb mértékben a gyorsan változó árú termékek támogatták az év folyamán.

2.2.4. Pénzügyi piacok

Az MNB 2024. év folyamán több lépésben 425 bázisponttal csökkentette alapkamatát az év elejei 10,75 százalékos mértékről év végére 6,5 százalékosra. A jegybanki alapkamatcsökkentés indoka legfőképpen a mindinkább kedvezőbbé váló és alacsonyabb hazai inflációs környezet volt.

Az alacsonyabb kamatkörnyezet kedvezőbbé tette mind a lakosság, mind pedig a vállalatok forráshoz jutását.

A lakossági hitelfelvételeknél a kamatkockázat jelenti a piaci kockázatot. A magasabb kamatkörnyezet nem érinti a lakossági hiteleket abban az esetben, ha kamat minél hosszabb időre, akár a futamidő egészére rögzített. Nyilvánvalóan, ha a kamatperiódus rövidebb, akkor a hitelfelvevő csak arra az időszakra mentesül a kamatkockázat alól. A hitelfelvevőnek magasabb kamatot kell fizetnie ugyanis a következő kamatperiódusban. A hitelek minél nagyobb része rögzített kamatozású és minél hosszabb a fixált kamatperiódus hossza, annál kisebb a lakossági hitelek kamatkockázata. Amióta a devizahitelek forintosítása révén a lakossági hitelek árfolyamkockázata megszűnt a jegybank hangsúlyozta a lakossági hitelfelvevők számára a kamatkockázat fontosságát, ezzel inspirálta őket a hosszabb kamatperiódus felé.

A lakossági hitelezésnél egy egyértelmű hitelállománynövekedés figyelhető meg 2024-ben. A háztartásoknak nyújtott hitelek állománya ugyanis 9,4 százalékkal 950 milliárd forinttal 11102 milliárd forintra emelkedett. A növekmény az alábbi típusú hitelek állománynövekedésből tevődött össze: 266,8 milliárdos fogyasztási hitelállomány növekedés (+5,8 százalék), 652 milliárdos lakáscélú hitelállomány növekedés (+13,0 százalék) és 31,6 milliárdos egyéb hitelállomány növekedés (+6,2 százalék) növekedés.

Mindeközben a vállalatok hitelállománya jóval kisebb mértékben emelkedett. A 2024 decemberében a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállomány ugyanis 585,6 milliárd forinttal emelkedett az egy évvel ezelőttihez képest és 13132,6 forinton zárt. Az emelkedés dinamikája ugyanakkor a háztartásoknál mérténél jóval alacsonyabb 4,7 százalékos volt.

Az MNB előzetes adatai szerint 2024-ban 2007 milliárd forint adózás utáni nyereséget jelentett a bankszektor. Ehhez képest egy évvel korábban a bankszektor az auditált adatok alapján 1869 milliárd forintos adózás utáni nyereséget ért el. Az előző évhez képest nőtt a kamateredmény és a jutalékeredmény is, de emelkedtek a működési költségek is. A kamateredmény a csökkenő kamatkörnyezetben, és a csökkenő kamatmarzsok mellett a 2023. évi 32,2 százalékos növekménnyel szemben 2024-ben 5,5 százalékkal nőtt. A díj- és jutalékeredmény 20,1 százalékkal volt nagyobb az előző év eredményénél. A működési költségek pedig 9,5 százalékkal növekedtek a 2023. év egészéhez képest.

A hitelintézetek tőkeellátottsága 2024-ben jóformán stagnált, hiszen a tőkemegfelelési mutató az előző évhez képest 0,1 százalékponttal 20,1 százalékra nőtt. Mivel a hitelintézetek teljes szavatoló tőkéje 9,6 százalékkal (9076 milliárd forint) nőtt, a teljes kockázatokkal súlyozott kitétettségérték (RWA – risk weighted assets) ennél kisebb arányban 6,9 százalékkal emelkedett és 2023. december 31-én 49 904 milliárd forintot tett ki.

2.2.5. Adósságfinanszírozás

A csökkenő, de magasabb kamatkörnyezet nyilvánvalóan nagyobb terhet jelent az államháztartás számára is. Az államadósság durationjának hosszításával tompíthatóak az átárazódások negatív, illetve költségnövelő hatásai. Az adósságportfólió átárazódásának minimális ideje (ATR) minimum 4 év, az minimális átlagos hátralévő futamidő pedig (ATM) 5,5 év volt a 2024. évi Finanszírozási terv szerint. Az ATR értéke december végén 4,7 év-, míg az ATM-é 5,8 év volt.

2024 decemberére a devizaarány 26,6 százalékosról 29,4 százalékra emelkedett, amely ugyan egyfelől nagyobb árfolyamkockázatot jelent, ugyanakkor megfelel az ÁKK Finanszírozási tervében megfogalmazott célnak, amely szerint annak felső határa 30 százalék. A forint árfolyama gyengült az euróval és a dollárral szemben is. 2024-ban az éves átlagos árfolyamokat figyelembe véve a forint euróárfolyama 13 forinttal 382-ről 395 forintra, míg a forint dollárárfolyama 12 forinttal 353-ról 365 forintra gyengült.

A lakossági állampapírok aránya (21,0 százalék) is a kitűzött célsávban (20-25 százalék) maradt. A rövid referenciahozamok mellett a hosszú referencia állampapírhozamokat vizsgálva egy év viszonylatában a 3 hónapos hozam 6,23 százalékról 5,12 százalékosra csökkent, míg a 20 éves állampapírok hozama 6,07 százalékról 6,91 százalékra nőtt. Így a hozamgörbe az elmúlt egy évben (a két időpontot figyelembe véve) változott, enyhe inverzből enyhe pozitív meredekségűvé vált.

2.3. Az államháztartás helyzetének értékelése

2.3.1. 2024. évi költségvetési törvény és a hiánycél módosításainak áttekintése

A 2024. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot Varga Mihály pénzügyminiszter 2023. május 30-én nyújtotta be az Országgyűlés elé, a törvényjavaslattal kapcsolatos zárószavazásra pedig július 7-én került sor. A költségvetési törvény elfogadásakor 2,9 százalékos GDP arányos költségvetési hiánycélt rögzített, 4 százalékos GDP növekedés és 6 százalékos infláció mellett, miközben azt várta, hogy év végére az államadósság 66,7 százalékra csökken.

A költségvetés tervezésekor a Kormány legfőbb feladataként Magyarország békéjének és biztonságának megőrzését, valamint az ország energiaellátásának biztosítását és a rezsicsökkentés védelmét jelölte meg. A Kormány deklarált célja volt továbbá, hogy az elhúzódó háborús helyzetben megvédje a munkahelyeket, a nyugdíjakat és a családokat. A két fő prioritás és a kitűzött további céloknak megfelelően a 2024. évi költségvetés tartalmazta a Honvédelmi és a Rezsivédelmi Alaphoz szükséges forrásokat, valamint a magyar gazdaság fejlesztéséhez, a családok támogatásához és nyugdíjak védelméhez szükséges forrásokat. A

nyugdíjak védelme alatt a Kormány azt értette, hogy 2024-ben is az infláció mértékéhez igazodva emelkednek a nyugellátások, valamint megmarad a 13. havi nyugdíj is.

A 2023. évi makrogazdasági és költségvetési folyamatok alakulása a kormányzati tervektől jelentősen eltért, a várt 4,1 százalékos növekedés helyett a gazdasági teljesítmény 0,8 százalékkal visszaesett. A gazdasági visszaeséssel ellentétes hatást gyakorolt az infláció növekedése, mely az 5,2 százalékos prognózis helyett 17,6 százalék lett. A két különböző hatású makrogazdasági folyamat eredőjeként végül az adóbevételek elmaradtak a várakozásoktól, de emellett más költségvetési folyamatok sem a terveknek megfelelően alakultak, ami összességében azt eredményezte, hogy a 2023-as költségvetés hiánya a vártnál magasabb lett, továbbá a 2023-as bázisértékek változásán keresztül a 2024-es költségvetési pálya alakulását is megváltoztatta. Az államadósság szintén magasabb lett, mint a kormányzati prognózis.

A 2024. évi költségvetési pályát a tervektől eltérítette, hogy a 2023-as bevételi és kiadási bázisértékei jelentősen megváltoztak, továbbá a 2024-es makrogazdasági pálya sem a kormányzati várakozások szerint alakult. A GDP növekedés 4,0 százalékos terv helyett csak 0,5 százalék lett. Emellett az infláció is alacsonyabb lett a vártnál: 3,7 százalékos volt az éves adat a 6 százalékos költségvetési prognózissal szemben. A 2024-es költségvetés keretfeltételeinek megváltozását a kormányzati szereplők is elismerték és 2024 elején több nyilatkozatban és sajtóközleményben deklarálták, hogy a 2024. évi eredményszemléletű hiánycélt a GDP 4,5 százalékra emelik és jelezték, hogy a költségvetést az új hiánycéllal konzisztens módon felülvizsgálják.

A 2024 április végén publikált Konvergencia Program volt az első hivatalos dokumentum, amely a korábbi kormányzati kommunikációnak megfelelően az eredményszemléletű hiánycélt 4,5 százalékban, az év végi államadósság szintet pedig GDP 73,2 százalékban határozta meg.

Az év elején ígért költségvetési felülvizsgálatot a kormány végül nem hajtotta végre, ezért csak arra van lehetőségünk, hogy a már több ponton az év elején elavulttá vált, és a továbbra is 2,9 százalékos hiánycéllal számoló költségvetési tervhez tartozó értékekkel tudjuk a 2024.évi kormányzati tervekkel való összehasonlítást elvégezni. Ezt azért hangsúlyozzuk, mert jelentős részben az elavult tervekkel való összehasonlításnak köszönhető, hogy a legszélsőségesebb esetekben akár az eredeti terveknel 1000 milliárd forintnál nagyobb eltéréseket is ki lehet mutatni.

A kormány 2024 során kétszer avatkozott be nagyobb mértékben a megemelt költségvetési hiánycél tartása érdekében. Elsőként az elmúlt év áprilisában a költségvetési hiánycél tartása érdekében a kormány 675 milliárd forintnyi beruházás elhalasztásáról döntött. Majd pedig a 2024 júliusában bevezetett védelmi hozzájárulások értékelhetők újabb, a költségvetési hiány tartását elősegítő kiigazító lépésként.

2.3.2. A 2024. évi fő költségvetési hiányadatok

A Magyar Államkincstár 2025 januárjában tette közzé a 2024. évre vonatkozó előzetes pénzforgalmi mérleget, mely alapján áttekintjük, hogyan alakultak a fontosabb bevételi és kiadási tételsorok az előirányzatban foglaltakhoz és a megelőző évi tényadatokhoz képest.

Az előzetes részletes államháztartási adatok szerint 2024 decemberének végén az államháztartás központi alrendszerének halmozott hiánya 4 095,8 milliárd forintot tett ki, és

340 milliárd forinttal alacsonyabb lett, mint a 2023. év végi adat. A deficit a központi költségvetés 4 003,9 milliárd forintos és a társadalombiztosítási alapok 230,1 milliárd forintos deficitjéből, valamint az elkülönített állami pénzalapok 138,2 milliárd forintos többletéből állt össze.

A KSH előzetes adatai alapján az EDP jelentésben publikált eredményszemléletű hiány 4002 milliárd forint volt, ami a GDP 4,9 százalékának felelt meg. Ez egyrészt 0,4 százalékponttal magasabb, mint a kormányzati terv, ugyanakkor 1,8 százalékpontos és 1097 milliárd forintos csökkenést jelent a 2023. évi 6,7 százalékos eredmény-szemléletű hiány adathoz képest.

2.3.3. A központi költségvetés bevételei

A központi alrendszer 2024-ben 38 038,1 milliárd forint bevétellel zárt, amely 3,3 százalékkal (1 206,2 milliárd forinttal) volt magasabb, mint az előző évi adat, és 0,5 százalékkal (202,2 milliárd forinttal) maradt el a költségvetési előirányzatban kitűzött céltól. A bevételek növekedéséhez nagyban hozzájárult a társadalombiztosítási alapok és az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek kétszámjegyű (rendre 11,2 és 10,1 százalékos) növekedése, míg szerény mértékben a központi költségvetés bevételeinek 0,3 százalékos növekedése.

A központi költségvetés az elmúlt évben 26 655,6 milliárd forint bevételt halmozott fel, amely 0,3 százalékkal (66,7 milliárd forinttal) jelent magasabb teljesülést, mint a 2023. évi bevétel, ugyanakkor 1,1 százalékkal (294,0 milliárd forinttal) kisebb összeget jelent, mint ami a költségvetési előirányzatban kitűzött cél volt.

A gazdálkodó szervezetek befizetései 4,3 százalékkal, azaz 154,8 milliárd forinttal maradtak el 2023-hoz képest. Ez egyúttal azt jelenti, hogy a bevételekből az éves előirányzat 92,6 százaléka folyt be.

A gazdálkodó szervezetek befizetésein belül a legjelentősebb tételt jelentő társasági adó bevételekből az év folyamán 1 007,9 milliárd forint, az előirányzat 87,4 százaléka folyt be. Ez az összeg az előző év egyenlegénél 0,6 százalékkal, azaz 5,9 milliárd forinttal kevesebb bevételt jelent. A kormányzati tervekhez képest 145,4 milliárd forinttal kevesebb bevétel teljesült, ami összefüggésben áll a vártnál lassabb gazdasági növekedéssel. A társasági adó bevételeinek tervektől való elmaradása nagyságrendileg hasonló azzal az értékkel, amennyivel a gazdálkodó szervezetek befizetései kisebbek lettek, mint a 2023. évi adat.

A második legnagyobb tételnek számító útdíjak jelentősen 47,6 százalékkal, azaz 192,4 milliárd forinttal növekedtek. Az utóbbi egyben a legnagyobb adóérték növekedést is jelenti a gazdálkodó szervezetek befizetésein belül az elmúlt évhez viszonyítva. Az összes bevétel 596,9 milliárd forintot tett ki, ami 8,7 százalékkal haladta meg a törvényi előirányzatot.

A 2022-es év folyamán, a kormányzati kiigazítások részeként ideiglenesen bevezetett különadóknak (extraprofit adóknak) bevételei néhány kivételtől tekintve csökkentek 2023-hoz képest, vagyis a kormányzat ebben az évben fokozatosan megkezdte a különadók csökkentését. A legnagyobb különadó csökkenések a következő módon alakultak:

- az energiaellátók jövedelemadója 155,5 milliárd forinttal csökkent, összességében 279,1 milliárd forintra, ami az előirányzat 54,3 százalékának felel meg;

- a bányajáradékok 120,5 milliárd forinttal csökkentek, összességében 121,4 milliárd forintra, ami az előirányzat 63,2 százalékának felel meg;
- a pénzügyi szervezetek befizetései 86,7 milliárd forinttal csökkentek, összességében 265,9 milliárd forintra, ami az előirányzat 104,9 százalékát teszi ki.

A 2022 decemberének utolsó napjaiban került bevezetésre a gyógyszergyártói különadó. A különadót tartalmazó bevételsor mutatta arányaiban a legnagyobb, 68,6 százalékos csökkenést 2024 folyamán. A 28,7 milliárdos összesített bevétel 62,5 milliárd forinttal kisebb, mint a megelőző évi, ugyanakkor ez a csökkenő bevétel is 68,6 százalékkal haladta meg a költségvetési előirányzatot.

Arányaiban a legnagyobb 61,9 százalékos növekedést az elmúlt évhez képest a szén-dioxid kvóta adó mutatta, ami 25,7 milliárd forinttal több bevételt hozott (összesen 67,1 milliárd forintot), mint az előző évben. A gyors növekedés annak volt köszönhető, hogy 2023-ban csak év közben került bevezetésre ez az adó. A második legnagyobb 22,6 milliárd forintos növekedést a kiskereskedelmi adó esetében látjuk, ahol összességében 265,0 milliárd forint bevétel folyt be. Növekedés mértékét tekintve, 21,8 milliárd forintos bővülés és a bevételi előirányzatot is 6,1 százalékkal meghaladta.

2024-ben a kisvállalati adóból (KIVA) 215,6 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 32,1 milliárd forinttal (17,5 százalékkal) haladta meg a 2023-as értéket. A KIVA növekedését az adóalanyok számának bővülése okozta, aminek köszönhetően már 98,4 ezer adózó tartozik ebbe a körbe. (Az adózók száma nagyjából 8 ezerrel több, mint az előző év végi érték.) A kisadózók tételes adójából (KATA) 67,4 milliárd forint bevétel származott, amely az előző évhez képest 3,3 milliárd forinttal (4,7 százalékkal) alacsonyabb teljesülést jelent. Ennek hátterében a KATA alanyok számának csökkenése áll.

A fogyasztáshoz kapcsolt adókból az előző évben 9 933,9 milliárd forint halmozott bevétele származott az államkasszának, amely 879,5 milliárd forinttal, 9,7 százalékkal magasabb a 2023-es adathoz képest, ugyanakkor a törvényben előirányzott céltól 10 százalékkal maradtak el a bevételek.

Az általános forgalmi adó esetében 7 376,2 milliárd forint bevétellel zárt a költségvetés, amely 394,3 milliárd forinttal, azaz 5,6 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A költségvetési tervek a 86 százalékos teljesülést mutattak, ami egy ilyen nagyságrendű tétel esetében 1 197,8 milliárd forint elmaradásnak felel meg. Az áfabevételek növekedése elsődlegesen az áfakiutalások csökkenésének volt köszönhető, miközben az áfa befizetések mindössze 0,6 százalékkal nőttek az egész évet tekintve.

Jövedéki adóból 1 615,2 milliárd forint bevétel származott az államnak 2024-ben. Ez a bázisidőszakhoz képest 255,3 milliárd forintos, azaz 18,8 százalékos növekedésnek felel meg. A költségvetési előirányzat azonban még ennél is magasabb növekedéssel számolt, így végül 62,5 milliárd forinttal kevesebb befizetés teljesült a tervekhez képest. A legfontosabb termékcsoportokat kiemelve az üzemanyagok jövedéki adójából 202,1 milliárd forinttal több, összesen 908,6 milliárd forint, míg a dohánytermékek jövedéki adójából 48,5 milliárd forinttal több, összesen 553,5 milliárd forint bevétel folyt be.

A fogyasztási adók között még a pénzügyi tranzakciós illeték és a biztosítási adó számít jelentősebb tételnek, ezekből rendre 413,8, illetve 281,2 milliárd forint bevétel folyt be, ami 80,3, illetve 98,7 milliárd forintos bevétel növekedésnek felel meg az előző évhez képest. A védelmi hozzájárulás részeként mindkét adó bevételeit növelte a kormányzat, aminek

köszönhetően az előirányzatok a tranzakciós illeték esetében 65,5, a biztosítási adó esetében pedig 47,0 milliárd forinttal több bevételt eredményeztek, mint ami a költségvetési tervekben szerepelt.

A lakossági befizetések 2024 végére 4 863,1 milliárd forintot értek el, ez 530 milliárd forinttal, azaz 12,2 százalékkal haladja meg a 2023-as szintet. A személyi jövedelemadóból befolyó összegek 12,7 százalékkal, 4 503,5 milliárd forintra növekedtek. Az emelkedés hátterében a bértömeg és a keresetek növekedése állt. Az szja-befizetések növekedési üteme kismértékben 0,6 százalékkal múlta felül a terveket, így jelentős többletbevétel nem keletkezett az előirányzathoz képest, ugyanakkor ez a bevétel növekedés a kedvezőtlenül alakult makrogazdasági folyamatok tükrében kedvező eredményként értékelhető.

A költségvetési szervek bevételei 0,9 százalékkal emelkedtek, és 2 597,4 milliárd forintot értek el az elmúlt év során. A legnagyobb tételt ezen belül az az 1 453,2 milliárd forintos támogatás jelenti, melyet a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő utalt az egészségügyi intézmények számára. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei 749,8 milliárd forintot értek el. A jelentős, 31,8 százalékos növekedés mögött az „Alapok alapja GINOP pénzügyi eszközök” költségvetési sorra érkezett bevételek állnak, ugyanis ide érkeznek be az uniós visszatérítendő támogatások visszafizetései. A két tétel esetében a bevételek 72,4 százalékkal múltak felül a törvényi előirányzatot, viszont az elmúlt évhez képest csak 6,4 százalék volt a növekedés, ami a tervezés túlzott óvatosságra utal.

Az uniós programok halmozott bevétele az év végéig 1 267,3 milliárd forintot a törvényi előirányzat 51,1 százalékát érte el. Ez 963,5 milliárd forinttal maradt el a 2023-as értéktől. Ezen belül kifejezetten jelentős volt a közvetlenül az EU-ból származó bevételek visszaesése, ami 32,4 százalékos teljesülési arány mellett 1 197,5 milliárd forinttal csökkent, és mindössze 775,1 milliárd forintot tett ki. Az EU-ból származó bevételek visszaesését némileg kompenzálta az uniós programok egyéb bevételei sor, ami közel 5,7-szeres felülteljesülés mellett 492,3 milliárd forinton zárt, miközben 234,1 milliárd forinttal felülmúlta az előző évi eredményt is. Utóbbi tétel az uniós programok hazai finanszírozását takarja, vagyis a csökkenő uniós bevételeket részben hazai forrásokból pótolta a kormányzat a 2024-es év során.

Az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések 656,1 milliárd forintot tettek ki 2024-ben, ami 73,0 milliárd forinttal volt kisebb, mint az előző évi adat, ugyanakkor 272,6 milliárd forinttal felülmúlta a kormányzati terveket.

2.3.4. A központi költségvetés kiadásai

A központi alrendszer halmozott kiadásai 2024-ban elérték a 42 134 milliárd forintot, ami 2,1 százalékkal (866,6 milliárd forinttal) jelent magasabb teljesülést, mint 2023-ban, és 3,4 százalékkal haladta meg a törvényi előirányzatot.

A kiadások növekedéséhez a társadalombiztosítási alapok 8,9 százalékos és az elkülönített állami pénzalapok 7,9 százalékos kiadásainak emelkedése járult hozzá, ezzel ellentétben a központi költségvetés kiadásai minimális mértékben, 0,2 százalékkal csökkentek. A jelentős tételnek minősíthető kiadások közül számottevően magasabban teljesültek az egy évvel korábbi adatokhoz képest a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai, a nyugellátások, az Egészségbiztosítási Alap kiadásai, valamint a kamatkidadások, viszont csökkent a közüzemi szolgáltatások támogatása.

A központi költségvetés kiadásainak 0,2 százalékos csökkenése értékben 61,5 milliárd forintnak felel meg és összességében 30 659,5 milliárd forintot tett ki az elmúlt év folyamán. A központi költségvetés kiadásainak csökkenése annak is volt köszönhető, hogy novemberben és decemberben a kiadások közel 680 milliárd forinttal voltak alacsonyabbak, mint 2023 utolsó két hónapjában.

Az állami közlekedési és közüzemi szolgáltatásokra költött összeg 2 310,3 milliárd forintot tett ki, ami 240,1 milliárd forinttal volt kevesebb, mint 2023-as érték. A csökkenés háttérében álló legjelentősebb tétel a lakossági energia rezsivédelmi támogatásait is tartalmazó közüzemi szolgáltatások támogatása mérlegsor volt. Ezen sor kifizetései összesen 1041,2 milliárd forintot tettek ki, 305,8 milliárd forinttal, 22,7 százalékkal kevesebbet, mint az előző évben. A legnagyobb növekedés az úthálózat rendelkezésre állási díjak mérlegsor kifizetéseiben volt tapasztalható, ami 63,6 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző évben, és összességében elérte 399,2 milliárd forintot. A közösségi közlekedés költségtérítés és támogatás mérlegsor kiadásai gyakorlatilag nem változtak egy év alatt és 869,9 milliárd forintot tettek ki. Noha a kiadások csökkentek, de nem olyan mértékben, mint az a költségvetési tervekben szerepelt, a közüzemi szolgáltatások támogatása 13,5 százalékkal és 124,2 milliárd forinttal, a közösségi közlekedés támogatása 11,0 százalékkal és 85,9 milliárd forinttal lépték túl az előirányzatban szereplő értéket. Az úthálózat rendelkezésre állási díjai esetében 26,6 milliárd forint volt a felülteljesülés.

A lakástámogatásokra fordított kiadások 277,6 milliárd forinttal, azaz 62,4 százalékkal csökkentek. A csökkenés az Otthonfelújítási Program 2022 végi lezárására és annak 2023 elején lezáruló kifizetésére vezethető vissza. Az éves tényleges kiadás az előirányzat 91,9 százalékának felelt meg.

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások 962,3 milliárd forintot tettek ki, ez 111,0 milliárd forinttal kevesebb, mint a 2023-as érték. A megvalósult kiadás elérte a 2024-es költségvetési előirányzat 180,2 százalékát, és 430,0 milliárd forintos terven felüli növekedést jelent. A terven felüli kiadásnövekedés háttérében elsősorban a Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér visszavásárlásának finanszírozása áll. A tételes elmúlt évi számaikat áttekintve az is látható, hogy a teljes az állami tulajdonrész 970 milliárd forintra becsülhető vételárának finanszírozása megoszlott a 2023-as és a 2024-es év között.

A költségvetési szervek kiadásai 9 022,3 milliárd forintot tettek ki 2024-ben, ami 1 083,6 milliárd forinttal (13,6 százalékkal) volt magasabb, mint az előző évben. Ez a költségvetési kiadási előirányzat 24,6 százalékos túllépését jelentette, és ellentétes irányú elmozdulást is jelent a 8,8 százalékos kormányzati kiadáscsökkentési tervekhez képest. A kiadásokból ezen belül 4 877,8 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és a munkaadói járulékokra kifizetett összeg, ami 14,6 százalékos növekedésnek felel meg.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 4 929,9 milliárd forintot tettek ki, és 87,8 milliárd forinttal, azaz 1,8 százalékkal csökkentek egy év alatt. A kiadások 19,2 százalékkal lépték túl az éves előirányzatot.

A szakmai fejezeti kiadásokon belül a következő tételeket emelte ki a kormányzati tájékoztatás, melyek esetében kiszámítottuk az előző évhez képest történt növekedéseket/csökkenéseket:

- + a normatív finanszírozás (köznevelés, gyermekjólét) 944,2 milliárd forintra nőtt, 22,3 százalékkal,

- + a nem állami felsőoktatási intézmények támogatása 570 milliárd forintra nőtt, 17,8 százalékkal,
- + a gazdaságfejlesztési programok kifizetései 310,2 milliárd forint nőttek, 101,2 százalékkal,
- + a beruházás ösztönzési célú előirányzat 170 milliárd forintra csökkent, 17,0 százalékkal,
- + a közlekedési ágazati programokra 124,5 milliárd forintra csökkent, 4,0 százalék,
- + a turisztikai fejlesztési célú előirányzatra 110,9 milliárd forintra nőtt, 76,0 százalékkal,
- + a térségi fejlesztési feladatok 110,7 milliárd forintra, csökkentek 21,6 százalékkal,
- + a kulturális értékmegőrző beruházások 85,8 milliárd forintra nőttek, 9,3 százalékkal,

A kiemelt tételek 2426,3 milliárd forintot fedtek le a teljes előirányzatból, és összességében 19,7 százalékkal növekedtek, ellentétben az előirányzat 1,8 százalékos visszaesésével. Ezen belül is kiemelkedő növekedések láthatók a gazdaságfejlesztési programok és a turisztikai fejlesztési támogatások esetében.

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok összesített kiadásai 995,8 milliárd forinttal voltak magasabbak, mint 2023-ban, a törvényi előirányzatokat azonban még ennél is nagyobb mértékben, 2 575,8 milliárd forinttal lépték túl. Ez arányaiban azt jelentette, hogy az éves kiadásnövekedés 7,7 százalék volt, miközben a tervek 12,2 százalékos kiadás visszafogásról szóltak. A kiadások növekedését némileg ellensúlyozta, hogy a két költségvetési sorhoz tartozó bevételek is a várakozások felett teljesültek. A bevételek levonásával kapott nettósított kiadások 793,0 milliárd forinttal haladták meg a 2023. évi értéket.

Az uniós programok kiadásai 2024 végén 1 516,1 milliárd forinton, a törvényi előirányzat 42 százalékan zártak, ez 1297,7 milliárd forinttal (46,1 százalékkal) jelent alacsonyabb kiadást a bázisidőszakhoz képest. Azonban a költségvetési tervekhez képest a hazai kifizetések visszafogása az év végén 2 090 milliárd forintot tett ki. Az év egésze során látható volt, hogy a kormányzat – a 2023-as évhez hasonlóan – az uniós programok kifizetéseinek szigorú visszafogásával reagál az uniótól beérkező források elmaradására és egyúttal mérsékelte az ennek következtében potenciálisan kialakuló pénzforgalmi hiányt. Különbség volt viszont abban, hogy 2023-ban csak a tervezett költségvetési irányzatokhoz képest volt érdemben kisebb a kiadás, 2024-ben viszont már a bázisévhez képest is nagyon jelentős volt a kiadások csökkenése. A kiadáscsökkentés a költségvetési egyensúlyra kedvező hatással van, azzal a megkötéssel, hogy az uniós programok bevételeinek és kiadásainak ilyen típusú változása csak a pénzforgalmi egyenlegre gyakorol pozitív hatást, az ESA-egyenlegre viszont nem.

Az állami beruházási fejezet kiadásai ugyan 134,8 milliárd forinttal csökkentek az előző évhez képest és végül 645,0 milliárd forintot értek el, de ez az előirányzat 382,0 milliárd forintos túllépését is jelenti. A tartalékok között szereplő, induláskor 245 milliárd forintos keretösszegű Beruházási Alap kiadásai például itt kerülnek kifizetésre.

Az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések 656,1 milliárd forintot tettek ki 2024-ben, ami 73,0 milliárd forinttal volt kisebb, mint az előző évi adat, ugyanakkor 272,6 milliárd forinttal felülmúlta a kormányzati terveket.

2.3.5. Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok halmozott bevételei 10 526,1 milliárd forintra nőttek, amely 1 061 milliárd forinttal, azaz 11,2 százalékkal) magasabb összeget jelent a 2023. évihez képest. Ezzel szemben az összesített kiadások alacsonyabb ütemben 8,9 százalékkal nőttek és 10 756,2 milliárd forintot tettek ki, és ennek köszönhetően a társadalombiztosítási alapok egyenlege 230,1 milliárd forintos hiánnyal zárt, ami 185,6 milliárd forintos javulást jelent az előző évhez képest.

A két alap összesített bevételeinek növekedése mögött egyrészt a szociális hozzájárulási adóból és társadalombiztosítási járulékból származó bevételek 13,9 százalékos, vagyis 980,1 milliárd forintos növekedése állt, ami 2024-ben összesen 8 024 milliárd forint forrást biztosított a keresetek növekedésének köszönhetően a különböző állami alapoknak. Ezen belül a Nyugdíjbiztosítási Alap összes bevétele 6 024,2 milliárd forinttal (10,8 százalékkal), az Egészségbiztosítási Alapé 4 501,8 milliárd forinttal (11,8 százalékkal) nőtt a 2023. évihez képest.

A társadalombiztosítási alapok bevételi szerkezetében jelentősebb átalakulás történt a 2024. év folyamán. A költségvetési hozzájárulásokból származó bevételek a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében 560,7 milliárd forinttal (53,9 százalékkal) csökkentek, az Egészségbiztosítási Alap esetében azonban 628,9 milliárd forinttal (2,1 százalékkal) nőttek a bázisidőszakhoz képest. Ez azért alakult így, mert a szociális hozzájárulási adó felosztásában éppen ellentétes irányú elmozdulás volt tapasztalható: itt azt láthattuk, hogy a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében 801,1 milliárd forinttal (42,1 százalékkal) nőttek, az Egészségbiztosítási Alap esetében azonban 423,9 milliárd forinttal (56,3 százalékkal) csökkentek a bevételek. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek növekedése megfelelt a költségvetési terveknek (minimálisan, 0,1 százalékkal felül is teljesült). Az Egészségbiztosítási Alap esetében a bevételek összességében 1,8 százalékkal haladták meg a törvényi célkitűzést.

A 2024-ban a nyugellátásokra fordított kiadások összege 6 209,6 milliárd forint volt, ami 2023-hoz képest 7,8 százalékkal, azaz 451,0 milliárd forinttal emelkedett. A növekedés háttérében a 2023. novemberi kiegészítő nyugdíjmelés 2024-re áthúzódó hatása, a 2024. januárban végrehajtott inflációkövető nyugdíjmelés hatása, valamint az eltelt időszakban bekövetkezett létszámváltozás és a nyugdíjalanyok természetes cserélődésének együttes hatása állt. A 13. havi nyugdíj kifizetése 2024-ben 471,9 milliárd forint kiadással járt a költségvetés számára.

Az elmúlt évben az Egészségbiztosítási Alap kiadásaira 4 538,3 milliárd forintot fordítottak, ez a bázis időszakhoz képest 10,3 százalékos (424,9 milliárd forintos) növekedést jelent. Az Alap kiadásainak több mint felét kitevő gyógyító-megelőző ellátások kiadásai ezen belül 2 684,1 milliárd forintra, azaz 11,4 százalékkal emelkedtek. A második legnagyobb tételt jelentő gyógyszerátogatások értéke 549,9 milliárd forintra növekedett. Ez a kiadási szint a költségvetési előirányzat 109,9 százalékanak felel meg és 44 milliárd forintos, azaz 8,7 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest.

2.3.6. Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok bevételei 10,1 százalékkal, kiadásai viszont csak 7,9 százalékkal növekedtek az előző évhez képest. Ennek köszönhetően 2024-ben 856,5 milliárd forint bevétel állt szemben 718,3 milliárd forintnyi kiadással, ami 25,8 milliárd

forinttal magasabb, összességében 138,2 milliárd forintos pozitív egyenleget eredményezett 2024-ben.

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap társadalombiztosítási járulékokból származó bevétele 13,7 százalékkal, azaz 48,4 milliárd forinttal összeségében 400,1 milliárd forintra növekedett. Ugyanakkor az előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérülése jelentősen 23,9 milliárd forinttal, összességében 11,2 milliárd forintra csökkent, ezért összességében az Alap összesített bevételei végül csak 6,3 százalékkal tudtak növekedni. Mivel az Alap kiadásai ezzel szemben 10,1 százalékkal nőttek, ezért a 2024-es egyenleg végül 13,7 milliárd forinttal romlott, de még így is 3,2 milliárdos pozitív egyenleggel zárt.

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap legfontosabb bevételét jelentő innovációs járulékok 17,2 milliárd forinttal növekedve összesen 159,9 milliárd forintot tettek ki az év során, azonban a növekedés 12,0 százalékos üteme elmaradt a kormányzat által előirányzott 18,9 százalékos szinttől. Az Alap kiadásai ezzel szemben 13,6 százalékkal nőttek, így az Alap 6,2 milliárd forintos pozitív egyenleggel zárt, ami 8,1 milliárd forinttal kisebb, mint az előző évi többlet.

A három további elkülönített állami alap bevételei mind az előirányzatok felett teljesültek és a bevételek növekedtek az előző évhez képest is, miközben a kiadások növekedése mindegyik alap esetében elmaradt a bevételektől ennek köszönhetően:

- + a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 29,7 milliárd forintos egyenleg javulás után 121,8 milliárd forintos többlettel,
- + a Bethlen Gábor Alap 10,6 milliárd forintos egyenleg javulás után nullás egyenleggel,
- + és a jóval kisebb méretű Nemzeti Kulturális Alap 7,3 milliárd forintos egyenleg javulás után 7 milliárd forintos többlettel zárt.

A fent bemutatott egyenlegek mellett a

- + a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap kiadásai 101,1 milliárd forintot,
- + a Bethlen Gábor Alap kiadásai 28,0 milliárd forintot,
- + a Nemzeti Kulturális Alap kiadásai 11,9 milliárd forintot tettek ki a 2024. év során.

2.3.7. Kamategyenleg

2024 decemberének végén a kamatbevételek halmozott teljesülése 749,7 milliárd forinton zárt, ami 306,9 milliárd forinttal haladja meg az egy évvel korábbi értéket. A kamatkiadások a tavalyi év végén 3 613,1 milliárd forinton teljesültek, 848,9 milliárd forinttal meghaladva az előző évi szintjüket. A bevételi és kiadási oldal eredőjeként adódó kamategyenleg 2 863,4 milliárd forint nettó kamatkiadást mutatott, ami 541,9 milliárd forinttal (23,3 százalékkal) haladta meg a 2023-as értéket. A nettó kamatkiadások ugyanakkor 158 milliárd forinttal lépték túl a terveket, ami annak is volt köszönhető, hogy kamatbevételek 2024 decemberében példátlan mértékű, közel 340 milliárd forintos többletet mutattak 2023 decemberéhez képest.

A kamatkiadások növekedésének költségvetési jelentőségét hosszabb távon összehasonlítva lehet pontosan megérteni, ugyanis 2021-hez képest 2240 milliárd forintot közelíti a kamatkiadások nominális növekedése. A növekedés hátterében elsősorban a 2022. évi

jegybanki kamatemelések és az inflációkövető lakossági állampapírok finanszírozási szerepének előtérbe kerülése áll.

2.3.8. A 2024. évi hiányt alakító legfontosabb költségvetési tételek

Az államháztartás központi alrendszerének bevételei 3,3 százalékkal, a kiadásai pedig 2,1 százalékkal nőttek az elmúlt év folyamán.

A költségvetés bevételi oldalán az adó- és járulékbevételek 8,7 százalékkal magasabban teljesültek. Ezen belül a gazdálkodó szervezetek befizetései 4,3 százalékos csökkenést (154,8 milliárd forintos) mutattak, részben azért, mert a kormány megkezdte a különadók fokozatos csökkentését, részben pedig azért, mert társasági adóbevételek 145,4 milliárd forinttal elmaradtak a tervekhez képest az alacsonyabb gazdasági növekedéssel összefüggésben.

A fogyasztáshoz kapcsolt adók 9,7 százalékkal, azaz 879,5 milliárd forinttal nőttek 2024 folyamán, de a növekedés ellenére az általános forgalmi adóbevételek jelentősen 1197,8 milliárd forinttal elmaradtak a tervektől, és ezzel a második legnagyobb összegű bevételi hiányt okozó tételét jelentették a 2024. évi költségvetésnek.

A bevételi oldalon a fő pozitívum, hogy a kedvezőtlen makropálya ellenére is felülteljesültek (igaz kismértékben, 0,7 százalékponttal) a szociális hozzájárulási adóból és társadalombiztosítási járulékból származó bevételek. Ez a két tétel 2024-ben összesen 8 024 milliárd forint forrást biztosított a költségvetésnek, 13,9 százalékos, vagyis 980,1 milliárd forintos éves növekedés mellett, a keresetek növekedésének köszönhetően.

A keresetek növekedése szintén pozitívan hatott a lakosság központi költségvetésbe kerülő befizetéseire, melyek 12,2 százalékkal nőttek a 2023. évi adathoz képest.

A legnagyobb negatív irányú eltérés a tervekhez képest az uniós programok uniótól érkező bevételeinél alakult ki, számszerűen 1618,1 milliárd forint. Az év egésze során látható volt, hogy a kormányzat – a 2023-as évhez hasonlóan – az uniós programok kifizetéseinek szigorú visszafogásával reagál az uniótól beérkező források elmaradására és egyúttal mérsékelte az ennek következtében potenciálisan kialakuló pénzforgalmi hiányt. Különbőség volt viszont abban, hogy 2023-ban csak a költségvetési előirányzatokhoz képest volt kisebb a bevétel és a kiadás, 2024-ben viszont már a bázisévhez képest is nagyon jelentős volt az uniós programokhoz kapcsolódó bevételek és kiadások csökkenése. A kiadási tervektől való 2000 milliárd forint feletti elmaradás vélhetően hozzájárult ahhoz, hogy a költségvetési makropálya növekedési céljai nem teljesültek.

Utolsó kiemelésre érdemes tételként a bevételi oldal eredményeit javította az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések 272,6 milliárd forinttal felülteljesülése.

A kiadási oldalon a fő pozitívum, hogy a központi költségvetés kiadásai 0,2 százalékkal csökkentek az elmúlt év folyamán. A központi költségvetés kiadásainak csökkenése annak is volt köszönhető, hogy novemberben és decemberben a kiadások közel 680 milliárd forinttal voltak alacsonyabbak, mint 2023 utolsó két hónapjában. Árnyalja a pozitív képet, hogy a legnagyobb kiadáscsökkentő tétel az előbb említett uniós programokkal kapcsolatos kiadások 1300 milliárd forintos év/év alapú visszafogása jelenti.

A kiadási oldalon a legnagyobb egyenlegrontó tételt a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak 7,7 százalékos növekedése jelentette, miközben a költségvetési törvényben ezzel ellentétes cél, a kiadások közel 12 százalékos visszafogása

szerepelt. A kiadások kirívó mértékű, 2 575,8 milliárd forintos növekedését érdemben ellensúlyozta, hogy a költségvetési összegző sorhoz tartozó bevételek is a várakozások felett teljesültek. Így a nettó kiadási többlet végül 1 170,4 milliárd forinttal haladta meg a költségvetési tervekben előirányzott szintet.

A költségvetési hiányt jelentősen növelő tételek között szerepeltek az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások is, ahol 428,1 milliárd forintos terven felüli növekedés volt tapasztalható. A kiadásnövekedés hátterében elsősorban a Budapesti Liszt Ferenc repülőtér visszavásárlásának finanszírozása áll. A tételsor elmúlt évi számaint áttekintve az is látható, hogy a teljes az állami tulajdonrész 970 milliárd forintra becsülhető vételárának finanszírozása megoszlott a 2023-as és a 2024-es év között.

Az államadósság finanszírozásának költségeit takaró nettó kamatkidadások, mely a kamatbevételek és kiadások összegzésével kapunk 2 863,4 milliárd forint nettó kamatkidást mutatott, ami 541,9 milliárd forinttal haladta meg a 2023-as értéket. Ugyanakkor ennél kisebb mértékben, 158,0 milliárd forinttal lépték túl a nettó kamatkidadások a költségvetési terveket. Tehát összességében azt láttuk, hogy a kamatkidadások 2024-ben jelentősen nőttek, de kamatbevételek 2024 decemberében történt kiemelkedő mértékű, közel 340 milliárd forintos többletének köszönhetően a nettó kamatkidadások végül jóval szerényebb mértékben lépték túl a terveket.

A jelentős tételnek minősíthető kiadások közül a lakossági energia rezsivédelmi támogatásait is tartalmazó közüzemi szolgáltatások támogatása mérlegsor kifejtései 1041,2 milliárd forintot tettek ki, ami 305,8 milliárd forinttal kisebb érték, mint a 2023. évi. A rezsikidadások csökkenéséhez minden bizonnyal hozzájárultak a csökkenő energia árak és a 2023/24-es enyhe tél is.

A társadalombiztosítási alapok 230,1 milliárd forintos deficitje 185,6 milliárd forintos hiány csökkenést jelent a 2023-as szinthez képest. Ugyanakkor a tervek 2024-ben is egyensúlyi költségvetést irányoztak elő a tb-alapok számára. Ezen belül a Nyugdíjbiztosítási Alap deficitje 194 milliárd, míg az Egészségbiztosítási Alapé 37 milliárd forintot ért el. Mindkét alap hiánya jelentősen kisebb lett, a Nyugdíjbiztosítási Alap 136 milliárd forinttal, az Egészségbiztosítási Alapé 50 milliárd forinttal mérséklődött az előző évhez képest, vagyis az Egészségbiztosítás költségvetési hiánya egy év alatt kevesebb, mint a felére csökkent.

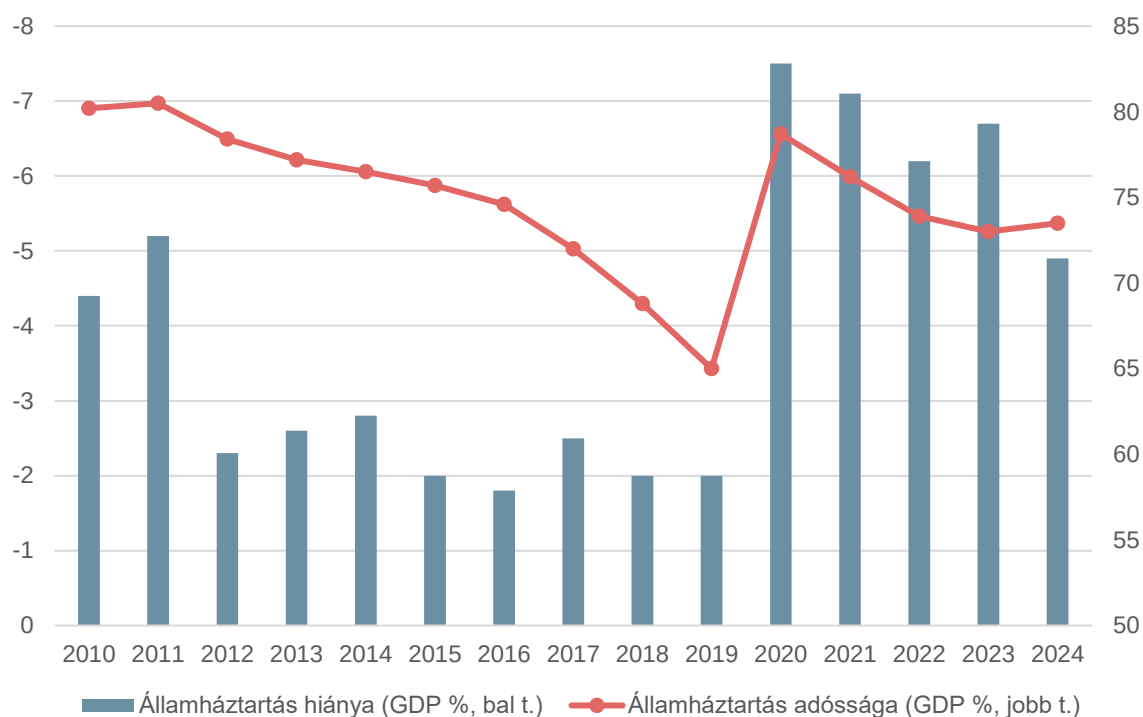
Az elkülönített állami pénzalapok 138,2 milliárd forintos pozitív egyenlege, 25,8 milliárd forinttal kedvezőbb, mint a 2023. évi egyenleg. Azonban a kormányzati tervekben még ennél is 46,7 25,8 milliárd forinttal nagyobb mértékű egyenleg javulás szerepelt.

2.3.9. Államadósság

A 2023 júliusában elfogadott költségvetési törvény azt irányozta elő, hogy a 2,9 százalékos hiánycél mellett az év elején várható 69,7 százalékról az év végére a GDP 66,7 százalékra viszi le az államadósság szintjét. Azonban a 2023-as év végén az államadósság a GDP 73,4 százalékára emelkedett, illetve eredményszemléletű hiánycélt a Kormány 2024 elején a GDP 4,5 százalékra emelte, és 73,2 százalékban határozta meg a GDP-arányos államadósság év végére várható szintjét. A nemzetgazdasági miniszter 2025 januári közleménye szerint az államadósság végül a GDP 73,9 -74 százalékra növekedett.

**21. ÁBRA: A GDP-ARÁNYOS ÁLLAMADÓSSÁG ÉS KÖLTSÉGVETÉSI DEFICIT ALAKULÁSA
2010 ÉS 2024 KÖZÖTT**

Forrás: Eurostat, KSH EDP jelentés

Az év utolsó napján az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint a központi költségvetés adóssága 55 479 milliárd forintot tett ki, szemben a megelőző év végi 50 865,2 milliárd forintos állománnyal. A központi költségvetés devizaadósságának részaránya a 2023. év végi 26,9 százalékról 29,8 százalékra emelkedett. A devizaadósság aránya így a 30,0 százalékban maximált devizaarány szint alatt maradt.

A 2025 április elején megjelent EDP jelentés megerősítette az államadósság növekedését, ugyanakkor felülvizsgálta az államadósság korábbi szintjét, így az államadósság 2023. év végi szintjét a 73,0 százalékban, a 2024. év végi szintjét pedig 73,5 százalékban határozta meg. Az MNB adatközlésén alapuló EDP jelentés szerint a kormányzati szektor 2024. év végi adósságállománya 59 875,2 milliárd forint volt.

SZÁZADVÉG

„Változó
világunkban
csak minőségi
adatokra
támaszkodva
tudunk jó
döntést hozni.”

A Századvég küldetése, hogy segítsen a tisztánlátásban, hogy minél jobb döntések születhessenek. A jó döntésekhez pedig két dolog kell: világos célok és lényegi információk.

Kollégáink azon dolgoznak, hogy megértsék a hazai és nemzetközi gazdasági, társadalmi folyamatokat, és ezáltal hasznos és érthető tudást szolgáltatassanak a döntéshozóknak; legyenek azok vállalati, kormányzati vezetők, vagy akár magánemberek.

